

ETI UTRIP

Glasilo koncerna ETI | letnik XXXVIII | ISSN 1580-4879

osrednja tema: IZVAJANJE STRATEGIJE KONCERNA ETI 2016 - 2020

- Utrinki leta 2018
- ETIsON Curves
- Helena Odlazek, prostovoljka leta
- Razvoj kadrov

Uvodnik

*Uspeh ni ključ do sreče.
Sreča je ključ do uspeha.
Če tisto, kar počnete, počnete z ljubeznijo, boste uspešni.*

Albert Schweitzer

Uredništvo Utripa vam želi lepe praznike ter veliko sreče in predvsem ljubezni do vsega, kar boste počeli v letu 2019.

v imenu uredniškega odbora
Sabina Pešec

Kazalo

Novoletna poslanica vodstva	3
Utrinki leta 2018	4
Pregled izvajanja Strategije koncerna ETI za obdobje 2016 – 2020	6
Spoznajte Alaina Ruena, Direktorja ETI Elektrotechnik GmbH v Nemčiji	8
Predstavitve kupca TK.....	10
Novo pomožno stikalo KZS in izboljšano pomožno stikalo ETIMAT P10.....	12
Koristni predlogi.....	13
ETISON Curves - enostavno načrtovanje zaščitnih sistemov v električnih tokokrogih	14
Nazivi in priznanja za prostovoljca in prostovoljsko organizacijo 2018 so podeljeni	16
Investicija v nove proizvodne prostore ETI - stikala EI – I. FAZA	17
Razvoj kadrov (vpogled v nekatere sedanje dejavnosti)	17
Interno usposabljanje proizvodnih delavcev za vzdrževanje proizvodnih linij.....	18
Voščila članov Sveta delavcev ETI, d. o. o., za leto 2019	19
Novoletno voščilo SD ETI PROPLAST	19
Poslanica predsednika SP SKEI ETI.....	20
Poslanica predsednika KSP ETI.....	20
Aktivnosti sindikata	22
Srbija je zabavna, Bosna očarljiva, a najlepše je še vedno doma	24
HFM (Poročanje o poslovanju skupine ETI)	25
Triki za uporabo aplikacij – BI.....	26
Šotor iz podjetja ETI ELB	27
Rezultati fotografskega natečaja »Halloween«	27
Osvežitveni tečaj za prostovoljce.....	28
Zakaj talent potrebuje odvezane roke?	29
Pohodi.....	30
Plan pohodov za leto 2019.....	30
Po Sloveniji - Kolovrat, Kolovraška reber.....	31
Mozambik	32
Sweet energy – knjiga receptov, ki navdihuje – zahodnoevropske države tretjič.....	34
Gripa: kako nevarna je v resnici in kako se pred njo zaščititi.....	36
Dejavnosti gasilcev PIGD ETI Izlake v letu 2018	37
Knjiga Genialna prijateljica avtorice Elene Ferrante	38
V novembru in decembru 2018 so se upokojili	39
Nagradna križanka.....	40

Časopis Utrip izdaja ETI, d.d. Izlake

Časopis izhaja četrtletno

Uredniški odbor: Matija Strehar, Jani Braune, Polona Škrinjar, Jernej Kovačič, Rosita Razpotnik

Urednica: Sabina Pešec

Prelom, grafična priprava in tisk: grafex agencija | tiskarna

Mag. Tomaž Berginc, generalni direktor ETI

Dr. Bernhard Kahl, direktor ETI

Podjetje so njegovi zaposleni

Generalnemu direktorju GE-ja Jacku Welchu se je nekoč zapisalo: »Obstajajo samo tri merila, ki vam povedo skoraj vse, kar morate vedeti o splošni uspešnosti vaše organizacije: zavzetost zaposlenih, zadovoljstvo strank in denarni tok. Samoumevno je, da nobena družba, majhna ali velika, dolgoročno ne more biti uspešna brez zavzetih zaposlenih, ki verjamejo v njeno misijo in razumejo, kako jo doseči.«

Vsi vemo, da so zaposleni najpomembnejše premoženje podjetja. Ravno zato smo v tem strateškem obdobju kot eno od treh najpomembnejših poslovnih funkcij opredelili tudi upravljanje s človeškimi viri. Na tem področju smo izvedli oziroma še izvajamo kar nekaj projektov, ki bodo imeli dolgoročne posledice v celotni skupini ETI. Od priprave in promocije naših vrednot, oblikovanja bazena perspektivnih zaposlenih in priprave njihovih razvojnih načrtov za prevzem ključnih funkcij v koncernu, do razvoja in zagotavljanja primerne tehnice kadra za naše vse bolj zahtevne proizvodne procese. Na voljo so tudi mnoga druga izobraževanja in usposabljanja, ki našim zaposlenim pri delu lahko pridejo prav. A vse to nič ne pomaga, če zaposleni sami nimajo interesa za nadgradnjo svojih kompetenc in znanj. Vendar v ETI-ju na srečo ni tako. Za projekt 6 sigma se je nabralo toliko interesentov, da smo morali izobraževanje za stopnjo Green belt izvesti kar štirikrat, na zadnji razpis za interno usposabljanje se je prijavilo preko 70 kandidatov, redno pa se izobražujemo tudi na različnih delavnicah in tečajih. Ob velikih vlaganjih in avtomatizaciji proizvodnje se bomo tudi v bodoče naslonili predvsem na domače kadre, ki pa morajo iti v korak s časom – se ne prejesto izobraževati.

Seveda pa so znanja in kompetence le podlaga. Le osnova, iz katere nato s svojo voljo, vztrajnostjo in tudi strastjo gradimo tako svoje kot uspehe podjetja. Predvsem pri slednjih se je potrebno zavedati tudi, da jih lahko dosežemo le skupaj. Kadar vsi, posamezniki in oddelki, delujemo v isti smeri za dosego istega cilja. Brez kazanja s prstom in opravljanja »samo svojega dela« brez razumevanja širšega konteksta. Kadar si med seboj pomagamo, si pojasnimo, zakaj je nekaj potrebno, kadar proaktivno delimo informacije, za katere vemo, da so za nekoga pomembne. Kadar pri reševanju dilem

uporabljamo naše skupne vrednote in se redno preprišujemo, ali so naše aktivnosti v skladu z njimi. Kadar postavljamo svoje in naloge nekoga drugega v širši kontekst, razumemo svoje in njegove omejitve in iščemo rešitve, ki bodo olajšale delo nam in drugim. Šele takrat lahko govorimo o resnično skupnem uspehu in pravi zavzetosti. In tu na žalost ETI-jevci še nismo uresničili svojega potenciala. Čas, da splezamo na to, višjo raven, pa ni neomejen. Napovedi kažejo, da se gospodarstvo na naših najpomembnejših trgih počasi ohlaja, v trenutni strategiji pa smo si zastavili zelo ambiciozne cilje, še posebej na področju dobičkonosnosti.

Prepričana sva, da vsi tukaj verjamemo v ETI in želimo skupaj z njim rasti še naprej. Zato: vprašajte, če ne razumete, pomagajte, če lahko, in vedno imejte nekje v ozadju misli širši kontekst.

Drage sodelavke in sodelavci,
Želiva, da v letu 2019 stopimo skupaj in pokažemo, česa vsega smo ETI-jevci resnično sposobni.

Mag. Matej JUVAN, direktor ETI PROPLAST d.o.o.

Poslanica vodstva ETI PROPLAST

Spoštovane sodelavke, sodelavci!

Leto je naokoli in, ko se ozrem nazaj, sem ponosen, da je bilo naše skupno opravljeno delo v vseh pogledih zelo uspešno. V orodjarni smo pridobili nove kupce, prvič v zgodovini orodjarne smo pridobili posle vredne preko pol milijona evrov, veselje pa je bilo toliko večje, ko smo te posle tudi uspešno zaključili. V oddelku montaže smo implementirali novo avtomatsko linijo in, kljub zamudam in začetnim težavam, upam, da bomo v nadaljevanju tudi v tem oddelku nadaljevali skupno zgodbo o uspehu. V proizvodnji plastike ni bilo potrebnih večjih korenitih sprememb, saj smo skozi celo poslovno leto delali v skladu s planom in praktično brez zaostankov suportirali tako matično podjetje kot tudi zunanje kupce. Prihodnje leto naš čaka prav tako trdo delo, letošnje leto smo pokazali, da znamo in zmremo. Hvala vsem, ki ste k temu prispevali s svojim znanjem, zavzetostjo in pridnimi rokami.

Naj vam ob koncu uspešnega leta zaželim vse dobro, vam in vašim bližnjim želim predvsem obilo zdravja, sreče in notranjega zadovoljstva. Srečno!

Sabina Pešec

Utrinki leta 2018

Svečan sprejem naših znanstvenikov pri predsedniku države

Predsednik države Borut Pahor je 11. januarja v predsedniški palači priredil svečani sprejem za slovenske znanstvenike. Sprejema slovenskih znanstvenikov v predsedniški palači so se udeležili člani Slovenske akademije znanosti in umetnosti, vodje projektov Evropskega raziskovalnega sveta, prejemniki nacionalnih priznanj za delo v znanosti, najvišjih državnih odlikovanj ter Zoisovi in Puhovi nagrajenci. Slovesnosti sta se v okviru raziskovalne skupine, ki je delovala v preteklih letih, udeležili tudi predstavnici ETI-ja Helena Razpotnik in Ines Bantan. Le-ta skupina je leta 2015 prejela Puhovo priznanje za izume, razvojne dosežke in uporabo znanstvenih izsledkov pri razvoju kordieritne keramike s stabilnim nizkim koeficientom linearnega termičnega raztezka.

Nagradili smo najuspešnejše time

Timsko delo je ena izmed osnovnih vrednot našega podjetja. Delovanje tima večinoma pomeni stalno, dolgotrajno delo, kjer z veliko energije, vztrajnosti, komunikacije, izmenjevanjem idej, znanja in izkušenj, delamo majhne, a pomembne korake v pravo smer. Tudi rezultati dela tima niso vedno vidni takoj, običajno šele po določenem obdobju delovanja timov. V prvem kvartalu letošnjega leta smo v ETI-ju nagradili time, ki so se pri tem načinu dela najbolj izkazali.

ETI kot prvi na trgu uvedel unikatno serijsko številko na NV talilnem vložku

Razvoj tehnologije za izdelavo nizkonapetostnih NV talilnih vložkov, ki je bil tudi nagrajen s srebrno državno nagrado za inovacijo, vključuje več inovativnih rešitev naših sodelavcev iz različnih oddelkov in je razvit po principu vitke proizvodnje. Z njim smo dosegli visoko produktivnost in fleksibilnost pri menjavi tipa izdelka in izboljšali tržno vrednost izdelka. Velik poudarek je bil dan računalniškemu spremljanju parametrov med procesom, saj so vse enote novega procesa pripravljene po standardu industrije 4.0, hkrati pa ima vsak izdelan talilni vložek po novem tudi unikatno serijsko številko, pod katero je v bazi podatkov shranjena meritev hladne upornosti in zagotavlja sledljivost izdelkov celoten čas uporabe.

10 let predstavnitva ETI v Makedoniji

Predstavništvo ETI v Skopju in njegov direktor Boban Živkovski sta letos praznovala svojo 10. obletnico v skupini ETI. V tem času se je ekipa povečala na tri člane, ki poleg svoje tehniško-marketingške vključenosti na tržišču namenjajo veliko pozornosti usposabljanju tehničnega osebja kupcev po vsej Makedoniji in na Kosovu. Še posebej so pri kupcih priljubljeni strokovni seminarji, ki imajo devetletno tradicijo in se jih redno udeležuje okoli 100 ljudi s samega vrha elektro panoge. Na teh trgih je bil ETI pred 10 leti prepoznaven v stanovanjskem sektorju, prodaji v elektrodistribuciji in med trgovci, v zadnjem desetletju pa je zrasel se

blagovno znamko, ki ponuja celostne rešitve za zaščito NN inštalacij. Z zahtevnejšimi projekti, ki so se jih lotili naši makedonski sodelavci v zadnjih letih, smo se na tem področju povzpeli na sam vrh med svetovno znanimi proizvajalci.

ETI-jevci osvojili Triglav

Osemnajst ETI-jevih pohodnikov in štirje vodniki so se 7. julija 2018 podali na dvodnevni pohod na Triglav po tako imenovani poti čez Prag. Nekateri prvič, nekateri drugič, tretjič, četrtič in več. Kot je zapisal eden izmed udeležencev: »Vikend paket dogodivščin, lepega vremena, odlična družba, nepozabno.«

Prenova laboratorija RETI

V prvi polovici leta je bil prenovi deležen tudi naš elektrotehniški laboratorij RETI. Poleg menjave podov, luči, pisarniškega pohištva in ostalih obnovitvenih del smo tja preselili tudi del merilne opreme (predvsem opreme za testiranje RCD-stikal) in večje preskusne opreme, kot so tokovni generatorji in klima komora iz spodnjih prostorov. S pomočjo ETI PROPLAST-a smo prenovili tudi merilna mesta obeh generatorjev. Projekt je bil zaključen v začetku julija.

Pridružil se nam je dr. Bernhard Kahl

Dr. Bernhard Kahl je v septembru prevzel funkcijo direktorja, zadolženega za razvoj in tehnologijo, in generalnega direktorja ETI DE.

Zaprte proizvodnje na Slovaškem

Zaprli smo tovarno na Slovaškem ter proizvodnjo preselili na druge proizvodne lokacije skupine.

Dvojni jubilej družbe ETI Nemčija

30. avgusta 2018 je družba ETI Nemčija praznovala dvojni jubilej. Prvo obletnico je obeležila tovarna elektrotehničnih izdelkov v Hildburghausnu, ki obstaja že 25 let in so v tem času tam med drugim proizvedli 1,2

milijona zaščitnih stikal na diferenčni tok s prenapetostno zaščito, 3,7 milijona zaščitnih stikal na diferenčni tok in kar 65 milijonov inštalacijskih odklopnikov. Drugo obletnico pa predstavlja 10 let, odkar je tovarna postala del skupine ETI.

Nagradili smo najuspešnejše zaposlene

Prenovljen videz modularnih aparatov

V zadnjih par letih smo na podlagi pripomb kupcev uvedli kar nekaj sprememb pri potisku naših modularnih aparatov. Z novo obliko logotipa in s prehodom od črne k sivi barvi smo prenovili njihovo celostno podobo in prve informacije s trga so spodbudne, saj so kupci z videzom aparatov zelo zadovoljni.

Začetek izgradnje nove hale na Izlakah

Pričeli smo z izgradnjo nove proizvodne hale na Izlakah, o čemer si lahko več preberete v pričujoči številki Utripa.

Vodstvo

Pregled izvajanja Strategije koncerna ETI za obdobje 2016 – 2020

Leta 2016 se je za ETI začelo novo petletno strateško obdobje, v katerem je glavni fokus na rasti s povečano donosnostjo. Naša strategija tako predvideva, da bomo v tem obdobju vsako leto prihodke iz prodaje povečali za 7 %, dobiček pa kar za 30 %. Ker smo v letošnjem letu prestopili v drugo polovico strateškega obdobja, je čas, da si ogledamo, kako uspešni smo bili pri izvajanju zastavljene strategije do sedaj.

Temeljni strateški kazalniki

se nam ne bi zataknilo pri nekaterih strateških projektih in na nekaterih ključnih in ciljnih trgih. Le-tem bomo morali v drugi polovici strateškega obdobja nameniti več pozornosti.

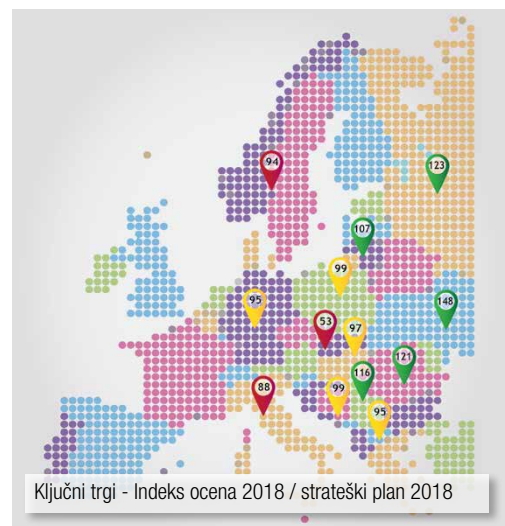
Skupno smo na ključnih trgih dosegli 77,1 milijona evrov prodaje, kar je 1 % nad v strategiji določenim planom za leto 2018. Hiter pregled pokaže, da smo najbolj uspešni v vzhodni in jugovzhodni Evropi, torej na trgih, kjer se pojavljamo z lastno blagovno znamko in lastno prodajno ekipo. Daleč najlepše rezultate beležimo v Ukrajini, kjer smo prodajo v zadnjih treh letih skoraj podvojili. Slabše rezultate (indeks ocena 2018 / strateški plan 2018

Ugodna ekonomska situacija na večini evropskih trgov in dobro delo naših prodajnih ekip (in seveda vseh ostalih, ki ste pomagali pri uresničevanju prodajnih projektov in ciljev) je bila podlaga za dober prodajni rezultat, nad planirano strateško vrednostjo je tudi čisti dobiček. Slabše pa nam kaže pri EBITDA in EBIT marži, kar je predvsem posledica velike rasti nabavnih cen (večinoma) barvnih kovin, povišanja nekaterih stroškov, povezanih z večjim obsegom poslovanja, ter dejstva, da ne uspemo poviševati prodajnih cen v skladu s planiranim. Dobro smo se odrezali pri povečevanju produktivnosti zaposlenih, kar pa se zaradi nižje stroškovne učinkovitosti poslovanja na žalost ni popolnoma odrazilo na dodani vrednosti na zaposlenega, ki je pod planirano.

Prodajni rezultati so 4 % nad strateško načrtovanimi

Pomemben generator rasti prodaje v zadnjih treh letih so predstavljala naša hčerinska podjetja, ki so strateško planirano rast preseгла za 8 odstotkov. To še dodatno potrjuje pravilnost odločitve za poslovni model systemske integracije, na podlagi katerega se s pomočjo tehničnega pristopa k prodaji in zagotavljanja celovite podpore projektantom, inštalaterjem in ostalim na trgih vzhodne in jugovzhodne Evrope pozicioniramo kot konkurenčna alternativa globalnim konkurentom. Prodajni rezultati materinskega podjetja so na ravni strateško planiranih, bi pa lahko bili višji, če

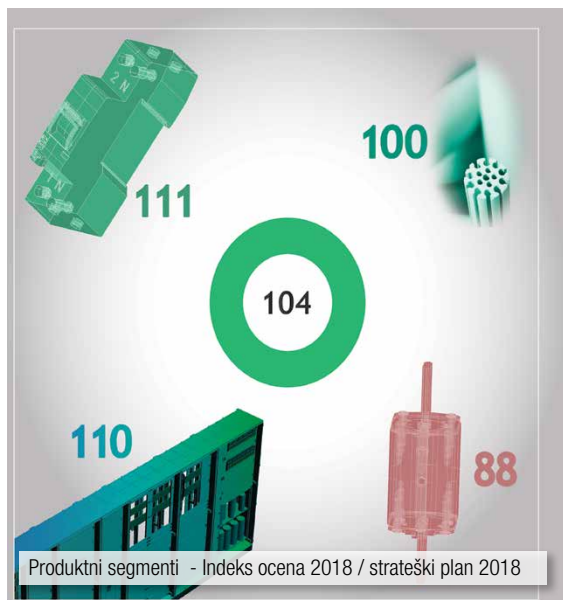
je manj kot 95) pa smo dosegli na treh trgih. Na Slovaškem, kjer smo komaj na polovici strateško planirane prodaje, se že pripravljajo spremembe tržnega pristopa in vzpostavlja nova prodajna ekipa. Na Švedskem in Norveškem nedoseganje planiranih rezultatov ni posledica nižje prodaje, ampak delne reorganizacije kupca, ki je del svoje proizvodnje preselil na Poljsko, zato se to prihodki po novem beležijo na tem trgu. Slabši rezultati v Italiji pa so posledica splošnega zmanjševanja prodaje varovalk na tem trgu, hkrati pa kljub mnogim aktivnostim nismo uspeli najti načina za povečanje prodaje stikal. Slednje vsekakor ostaja prioriteta za naslednji dve leti.

Ciljni trgi so v naši strategiji definirani kot novi ali obstoječi trgi skupine ETI, na katerih smo pripravili strategije zaznali velik potencial za rast. Prodajni rezultati na teh trgih so 12 % nad strateško planiranimi. Vendar se je potrebno zavedati, da v Sloveniji in Avstriji k temu močno pripomore povečana prodaja materialov in storitev oziroma orodij. Na Češkem pa v strategiji zastavljeni prodajni plan ni več dosegljiv, vseeno v prihodnjih letih pričakujemo hitrejšo rast prihodkov kot posledico izvedene spremembe prodajnega modela.

Na preostalih trgih, kjer je ETI prisoten, smo po prodajnih rezultatih trenutno 6 % nad strateško planiranimi. K temu je botrovala dobra prodaja na trge preostale zahodne Evrope, predvsem Irsko, Nizozemsko, Portugalsko in Veliko Britanijo.

Kot je bilo že omenjeno se soočamo z izredno ostro konkurenco na trgu in pritiskom na naše prodajne cene. Tako so nam v letu 2017 v povprečju celo padle za skoraj 1%, ob velikih naporih pa jih bomo letos uspeli dvigniti za podoben odstotek.

Lepi rezultati pri prodaji stikal in na sistemski integraciji, slabši pri strateških projektih

Prodaja stikal bo v letu 2018 strateško planirano presešla za več kot desetino. Vse tri produktne skupine bodo nad planirano, pri čemer je bila večina inštalacijskih odklopnikov prodana znotraj modela sistemske integracije na trgih vzhodne Evrope, prodaja zaščitnih stikal na diferenčni tok je bila relativno enakomerno porazdeljena med SI in OEM prodajna modela in s tem med trgi V in Z Evrope, zaščitna stikala na diferenčni tok z nadtokovno zaščito pa so bila večinoma prodana OEM partnerjem na trgih Z Evrope.

Na področju stikalne tehnike smo v tem obdobju zastavili dva strateška projekta. Prvi je prenova inštalacijskih odklopnikov ETIMAT z namenom povečanja stroškovne učinkovitosti. Nov izdelek je že razvit in (večinoma) certificiran, trenutno poteka izbira ponudnika za postavitev nove proizvodne linije. Drugi strateški projekt, pridobivanje novih OEM kupcev za stikalno tehniko, pa je na žalost manj uspešen, saj naša letošnja ocena prodaje znotraj tega projekta znaša samo 62% planirane v strategiji za leto 2018.

Pri prodaji varovalk smo bili v zadnjih treh letih precej manj uspešni kot je bilo predvideno v strategiji. Razlogi so različni, od izgubljenih tenderjev in trgov pa do sprememb v tehnologiji v fotovoltaičnem (PV) sektorju in posledične izgube nekaterih pomembnih kupcev. V drugi polovici strateškega obdobja so tako predvidene različne aktivnosti za izboljšanje prodaje, med drugim razvoj celotnega razpona CH gG varovalk, uvedba nove generacije DO varovalčnih ločilnikov za zbiralne sisteme ter nova generacija VV varovalk. Tudi strateški projekti znotraj programa varovalk ne sledijo v strategiji predvideni dinamiki. Znotraj projekta povečanja tržnega deleža in dobičkonosnosti NV varovalk je ocena

prodajnih prihodkov v letu 2018 na 86 % strateško planirane, dobičkonosnost se bistveno ni izboljšala. V drugi polovici strateškega obdobja je predvidena hitrejša rast, saj smo v tem času prenovili celoten program, v zadnjih fazah priprave pa je tudi nova proizvodna linija. Hkrati ne kaže najbolje tudi strateškemu projektu specialne varovalke, znotraj katerega je prodaja trenutno na 65 % planirane.

Po drugi strani pa se lahko pohvalimo z zelo visoko rastjo prodajnih prihodkov znotraj modela sistemske integracije, ki smo jih v zadnjih treh letih uspeli povečati kar za dve tretjini in so 10 % nad planiranimi v strategiji za leto 2018. Hkrati je zelo uspešen tudi s tem povezan strateški projekt rasti s pomočjo izboljšane vodjenja in SI modela na trgih JV in V Evrope, katerega prihodki so 4 % višji kot je bilo za 2018 načrtovano v strategiji.

Prodajni prihodki na področju tehnične keramike so se od leta 2015 povečali za 15 % in so na ravni v strategiji načrtovanih. Največji delež prodaje si delita dva programa, in sicer bela tehnika z 32 % ter osnove in nosilci za srednjenaletne varovalke z 31 %. Pri slednjem sicer ostajamo vodilni dobavitelj, vendar sam trg ne raste tako hitro, kot je bilo pričakovano. Pri izdelkih za belo tehniko pa predvidevamo, da bomo strateški plan 2020 s pomočjo povečevanja prodaje največjemu kupcu EGO in ostalim partnerjem celo preseglili.

Raziskave in razvoj ter upravljanje človeških virov

V strategiji smo določili, da bosta največji del odgovornosti pri podpori uresničitve prodajnih ciljev, poleg prodaje in marketinga, nosili še dve funkciji, in sicer raziskave in razvoj ter upravljanje človeških virov. Na področju razvoja smo razširili število inštitucij, s katerimi sodelujemo na področju certificiranja izdelkov, uvedli smo sodobna modelirna orodja in prenovili laboratorij. Zelo smo bili aktivni tudi pri upravljanju človeških virov. V treh letih smo izbrali bazen (skupino 70) zaposlenih, ki bodo v prihodnosti lahko prevzeli ključne funkcije v skupini ETI, z njimi opravili testiranje in razvojne intervjuje ter oblikovali individualne karijerne načrte. Tudi za prodajno osebje je bila opravljena ocena usposobljenosti in individualni razvojni načrti s poudarkom na razvoju tehničnih kompetenc. Pri razvoju kompetenc vodij smo zaključili že zaključili prvo šolo vodenja, pri standardizaciji orodij in praks upravljanja človeških virov znotraj skupine ETI pa smo že vključili ETI Polam, naslednje na seznamu je ETI Sarajevo. Redno se izvaja tudi promocija vrednot ETI.

In kako naprej?

Pod črto lahko rečemo, da so naši dosednji rezultati več kot dobri, številčno gledano sledimo zastavljenim ciljem na nivoju koncerna. Ostaja pa še veliko možnosti za izboljšave. Predvsem moramo slediti zelo ambicioznim ciljem pri nadaljnjem dvigu dobičkonosnosti, če želimo na koncu tega strateškega obdobja doseči povprečje naše panoge v Evropi po tem kazalniku. Ne smemo namreč pozabiti, da le povečana dobičkonosnost omogoča dodatna sredstva za rast in razvoj podjetja in hkrati tudi večjo varnost in primerno plače zaposlenih v prihodnosti. Zavedati pa se moramo tudi, da dve leti hitro mineta in bo priprava novega strateškega načrta vsak čas pred vrati. Razvoj novih tehnologij se odvija vse hitreje in na nas je, da mu po najboljših močeh sledimo. ETI bo moral najti rešitve za pametne inštalacije, se hitreje prilagajati vedno spreminjajočim se zahtevam na področju alternativnih virov energije, učinkoviteje prodirati v industrijski sektor. Kako bomo odgovorili na te in druge izzive 20-ih let drugega tisočletja, je potrebno začeti razmišljati že danes.

Sabina Pešec

Spoznajte Alaina Ruena

Direktorja ETI Elektrotechnik GmbH v Nemčiji

Prosim, opišite svojo dosedanjo poklicno pot in pomembnejše dosežke.

Po uspešno opravljeni diplomu leta 1988 sem štiri leta delal na pariški borzi (v zaledni pisarni) kot računovodja za delniški sklad pri »Caisse des Dépôts et consignation«.

Ljubezenska zgodba me je pripeljala v Nemčijo, kjer sem leta 1992 zaključil intenziven jezikovni tečaj. Mojo nemško poklicno pot sem začel kot računovodja v turistični industriji, nato pa sem leta 1998 prestopil v elektrotehniško panogo.

V letih 1999-2000 sem, z namenom zagotoviti mojo poklicno prihodnost v Nemčiji, postal tudi preizkušeni računovodja po nemških standardih.

V letu 2007 sem prevzel upravljanje družbe Citel Elektrotechnik GmbH (proizvajalec prenapetostne zaščite) v Bochumu (Severno Porenje). Naša ekipa je v desetih letih zrastle iz 6 na 20 ljudi, v tem obdobju smo ustvarili kar osemkratno povečanje prodaje. Marca 2018 pa sem se odločil za nov izziv in se pridružil ETI-jevi ekipi v Nemčiji.

Kaj so po vašem mnenju glavna gonila uspeha za podjetja, kakršno je ETI, na nemškem trgu?

Točnost: Nemško gospodarstvo je razvijeno in navajeno, da dobi svoje blago ne en dan prej, ne en dan potem, ampak točno na zeleni dan.

Tehnična dokumentacija: Za delo z dokumentacijo se vedno uporablja nemški jezik. Popolni tehnični podatki so NUJNI.

Dokazila o kakovosti (VDE, KEMA, ÖVE) za industrijo (UL): Tujim podjetjem je težko pridobiti oporo na nemškem trgu. Zato so VDE certifikati zelo koristni.

Cene: ne smemo biti najcenejši, vendar ne smemo biti najdražji. Stranka mora vedno imeti občutek, da je kupila kakovostne izdelke po ugodni ceni in ne najcenejših.

Kakšne so glavne prednosti in priložnosti ETI in na katerih področjih je še vedno mogoče izboljšati?

Prednosti ETI-ja vidim predvsem v produktnem portfelju:

- odklopniki
- varovalke
- prenapetostna zaščita (SPD)

To so tri komponente, ki jih potrebujete za zaščito električnih inštalacij tako v hišah kot v proizvodnji, praktično v vseh objektih.

ETI ponuja celotno paleto izdelkov in na trgu ni veliko konkurentov, ki to zmorejo. Seveda pa so izboljšave vedno mogoče in so tudi potrebne, sicer smo v mirovanju in mirovanje za podjetje pomeni smrt.

Kaj so najpomembnejši projekti in dejavnosti, s katerimi se z vašo ekipo trenutno ukvarjate?

Ko sem prispel v ETI DE marca 2018, sem našel zelo trdno in pozitivno ekipo. Odkar nas je g. Glaab zapustil, si je ta ekipa močno prizadevala, da bi podjetje delovalo naprej, in mislim, da so bili pri tem zelo uspešni.

Odločili smo se, da bomo v letu 2019 razširili našo prodajno ekipo, da bi Nemčiji vzpostavili široko prisotnost na trgu. Osvežili bomo videz naše tovarne v Hildburghausnu, prenovili prostor za izobraževalni center in ga opremili z razstavnim prostorom za izdelke. Tako obstoječim kot potencialnim kupcem bomo pokazali, česa vsega smo sposobni. Z integracijo prenapetostne zaščite v nemški produktni portfelj bomo prek navzkrižne prodaje pospešili rast prodaje v Nemčiji, saj bomo te izdelke ponudili obstoječim in z njihovo pomočjo hkrati iskali nove kupce. Trženje se bo razširilo tudi z izboljšano spletno prisotnostjo, udeležbo na sejnih in tesnejšim sodelovanjem z elektrotehniškimi strokovnimi revijami.

Kaj pa lahko našim bralcem poveste o sebi zasebno? (vaši hobiji, pogled na življenje, družina...)

Imam dve čudoviti hčerki (Melanie, 21 in Carolin, 19), ki sta se izobraževali v dveh jezikih (nemščina / francoščina). V šoli sta se naučili še angleščine in španščine, zato sta dobro pripravljene na Evropo prihodnosti. Tudi moja partnerka ima hčerko (Ayla, 30), ki je pred desetimi tedni postala mati. Torej sem postal dedek pri 53-ih in je super.

Najpomembneje, kar me je naučil oče, je: »poskusi hrano, preden jo sodiš«. To počnem že vse svoje življenje, na vseh področjih. Zato sem skočil s padalom, se potapljal, postal učitelj juda. Leta 2017 sem celo uresničil stare sanje in opravil vozniški izpit za motor.

Vsi v družini radi potujemo v oddaljene kraje. Videli smo že veliko, a pri tem je najboljše, da imamo še vedno veliko za videti...

Sabina Pešec

Triff Alain Ruen, Geschäftsführer

der ETI Elektrotechnik GmbH aus Deutschland

Beschreiben Sie bitte Ihre bisherige Karriere und wichtige berufliche Leistungen.

Nach einem erfolgreichen Studium als Bilanzbuchhalter (1988) habe ich 4 Jahre an der Pariser Börse (back Office) als Bilanzbuchhalter für ein Aktienfond bei der »Caisse des dépôts et consignation« gearbeitet.

Eine Liebesgeschichte hat mich nach Deutschland geführt wo ich 1992 ein Intensiv Sprachkurs absolviert. I starte mein Beruflich Laufband in Deutschland als Bilanzbuchhalter in der reise Branche bevor ich 1998 in der Elektrotechnik Markt wechselt. 1999-2000, um meiner Zukunft in Deutschland zu sichern,

erweiterte ich mein Studium als Bilanzbuchhalter mit dem deutschen Recht. 2007 Übernahme ich die Geschäftsführung von Citel Elektrotechnik GmbH (Blitz- und Überspannungsschutz Hersteller) in Bochum (Nordrheinwestfallen). Das Team ist von 6 auf 20 Personen gewachsen und der Umsatz wurde vervielfacht (x8) in 10 Jahren. März 2018, entschiede ich mich eine neue Herausforderung zu übernehmen und nahmen die Führung von ETI Deutschland an.

Was sind Ihrer Meinung nach die wichtigsten Erfolgstreiber für ein

Unternehmen wie ETI auf dem deutschen Markt?

Pünktlichkeit: Die deutsche Wirtschaft ist verwöhnt und gewöhnt seine Ware nicht ein Tag vorher, nicht ein Tag nachher sondern an dem gewünschten Tag zu bekommen.

Technische Dokumentation: Das Deutsch ist gewöhnt mit einer detaillierten Dokumentation zu arbeiten. Komplette Technische Daten ist ein MUSS

Qualitätsnachweis (VDE, KEMA, ÖVE) für die Industrie (UL): Für Ausländische Firmen ist es schwer auf dem Deutsche Markt Fuß zu fassen. Deswegen sind VDE-Zertifizierungen sehr hilfreich.

Preise: wir brauchen nicht die billigste zu sein aber wir dürfen auch nicht die teuerste sein. Der Kunde muss immer die Gefühle haben die Qualität zum guten Preis zu kaufen und nicht das billigste.

Was sind Ihrer Meinung nach die wichtigsten Vorteile und Möglichkeiten von ETI und in welchen Bereichen gibt es noch Verbesserungsbedarf?

Die Vorteile von ETI sehe ich in dem Sortiment:

- Automaten
- Sicherungen
- Überspannungsschutz (SPD)

sind die drei Komponente die man braucht um eine Installation, eine Produktion, eine Anlage vernünftig zu schützen.

ETI bietet das komplette Sortiment und auf dem Markt, sind nicht viel Konkurrent die das können. Verbesserung sind immer möglich und sind notwendig sonst es ist stillstand und stillstand ist für eine Firma tödlich.

Beschreiben Sie bitte Ihre wichtigsten aktuellen Projekte und Aktivitäten (und Ihres Teams).

Bei meiner Ankunft bei ETI DE in März 2018, habe ich ein sehr solid und positiv Team gefunden. seitdem Herr Glaab uns verlassen hat, hat dieses Team sehr hart gearbeitet um die Firma im Lauf zu halten und das haben sie es sehr erfolgreich gemacht.

Wir haben uns für 2019 vorgenommen unsere Vertriebsmannschaft zu erweitern um Deutschland weit Präsenz zu zeigen. Wir werden unser Werk in Hildburghausen aufpolieren, Räumlichkeit renovieren für ein Schulungszentrum mit Ausstellungsraum. Wir werden damit unsere Kunden wie unsere potentiellen Kunden unser Können zeigen. Mit der Integration von SPD in dem Portfolio in Deutschland, werden Wir durch Cross-Selling bei unseren Kunden und neue Akquise auf dem SPD Markt, die Umsatzsteigerung in Deutschland noch beschleunigen. Das Marketing wird auch erweitert mit einer verbessert Internet Präsenz, Messe Teilnahme und ein enge zusammen Arbeit mit der Fachpresse.

Was können Sie unseren Lesern privat über sich erzählen? (Ihre Hobbys, Ansichten vom Leben, Familie ...)

Ich habe 2 wunderbare Töchter (Melanie 21 et Carolin 19) beide sind 2 sprachig erzogen worden (Deutsch/Französisch). In der Schule haben sie zusätzlich Englisch und Spanisch gelernt und sind bestens vorbereitet für den Europa von Morgen. Meine Lebensgefährtin hat eine Tochter (Ayla 30) die vor 10 Wochen Mutter geworden ist. Also bin ich mit 53 schon Opa geworden und es ist gut so.

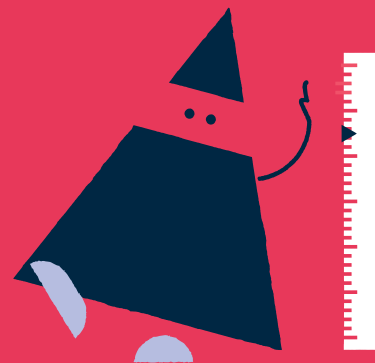
Was mein Vater mir gelernt hat ist »probiere das Essen bevor du es beurteilt«. Das mache ich mein Lebenslang und mit allem. Deshalb bin ich Fallschirm gesprungen, habe Tauchgänge gemacht, bin Judolehrer. 2017 habe ich ein alter Traum verwirklichen und mein Motorrad Führerschein gemacht.

Wir reisen gern weit und haben viel gesehen aber das Schönste ist das wir noch sehr viel zu sehen haben. . .

Se težko odločite,
kateri kroj vam najbolj ustreza?

Gotovinski krediti po vaši meri.

Do 35.000 EUR, do 10 let.

POZOR! Preverite tudi posebno ponudbo Addiko banke in ETI d.o.o. za financiranje na delovnem mestu ter prihranite do 78 EUR s sklenitvijo Addiko bančnega paketa pol leta brezplačno!

Addiko Bank, Poslovalnica Trbovlje, Obrtniška cesta 30, T +386 (0)3 425 73 52

Dušan Jerman

Predstavitve kupca TK – MANA ORIGINAL TS, d. o. o. ETIjev keramični čep v svetovnem pokalu smučarskih skokov

Lahko se pohvalimo, da že nekaj let pomembno sodelujemo v svetovnem pokalu smučarskih skokov, kot dobavitelj keramičnih čepov za zaletne steze, tako v zimskem kakor tudi v poletnem svetovnem pokalu. Od začetka razvoja namreč sodelujemo s podjetjem Mana original, ki postaja vedno bolj priznan dobavitelj zaletnih prog in celotnih sistemov zaletišč z mednarodno priznanimi referencami.

Družinsko podjetje Mana original je bilo ustanovljeno leta 1999, ko je ustanovitelj in inovator Peter Tomažin iskal napredne rešitve za izdelavo zaletnih stez smučarskih skakalnic, ki bi lahko bile uporabne skozi vse leto. Idejo so iskali v smeri uporabe keramičnih komponent, ki bi omogočale preprosto, visokokakovostno in ekonomično rešitev naletne proge. V razvoju so v večini primerov sodelovala slovenska podjetja, med njimi tudi ETI, d. o. o., ki je razvil keramični drsni čep in tehnologijo za izdelavo teh čepov. Za material smo izbrali 95-odstotni aluminijev oksid, ki omogoča dobre pogoje za tehnološko obdelavo, po drugi strani pa izjemno dobre drsne in protiobrabne lastnosti. Čepe smo najprej izdelovali po tehnologiji nizkotlačnega injekcijskega brizganja. S časom, ko so nam narasle potrebe, pa smo zaradi izboljšanja kakovosti in racionalizacije proizvodnje prešli na suho stiskanje. Pred dokončnim odžigom na temperaturo 1750 stopinj Celzija, čepe še obdelamo, da izdelamo montažne ure in pa na koncu poliramo, s čimer izboljšamo drsne lastnosti. Letos smo jim dobavili 55 tisoč čepov, kar je dovolj za opremo približno sedmih skakalnic.

Ena izmed prvih naprav, pri kateri so testirali rešitev, je bila velenjska srednja skakalnica, na kateri so običajno potekala ICC mednarodna tekmovanja, na osnovi česar so se potrdile pravilne rešitve, priznane tudi v mednarodnem okolju.

Na osnovi prvih referenc so prejeli vedno več povpraševanj, ki so omogočila nadaljnji razvoj in sklenitev novih pogodb. Eni izmed prvih skakalnih centrov, ki so jih opremili, so bili: Zakopane na Poljskem, Einsiedeln v Švici, Liberec na Češkem, Garmisch-Partenkirchen v Nemčiji in Fox River Grove v ZDA.

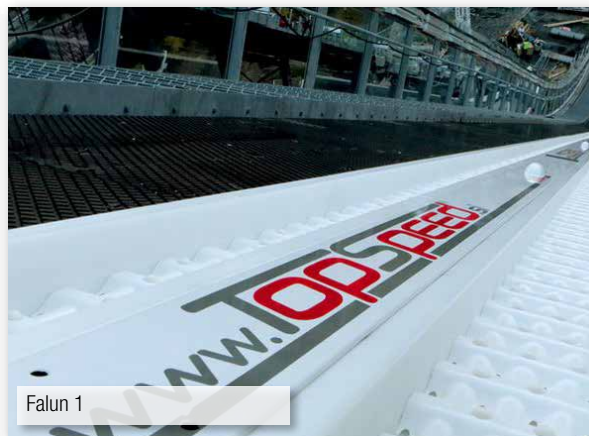
Razvili so tudi svojo blagovno znamko TopSpeed, ki jo večkrat lahko opazimo na različnih skakalnih prizoriščih in pod katero tržijo svoje rešitve še danes. Njihova konkurenčna prednost je bila predvsem visoka kakovost uporabljenih materialov, preprosta montaža in uporaba, odlične drsne lastnosti, predvsem pa, da so te enakovredne za vse tekmovalce. Zaradi milih zim je mednarodna smučarska organizacija FIS vedno bolj spodbujala uporabo naletnih stez, ki se lahko pripravijo tudi brez snežne podlage ali

Planica 2

Keramični drsni čep

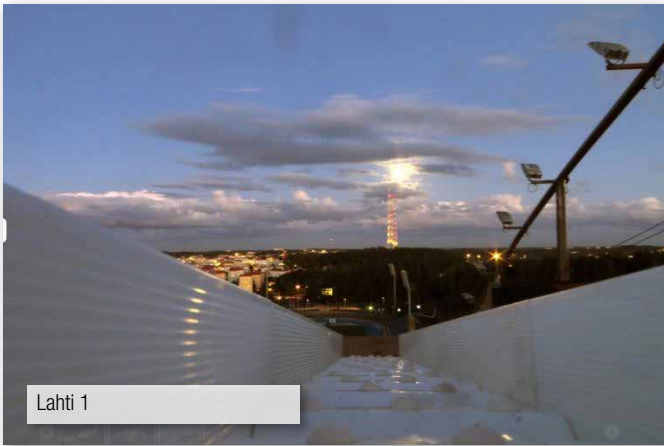
Falun 1

Falun 2

Oberstdorf 1

Lahti 1

Oberstdorf 2

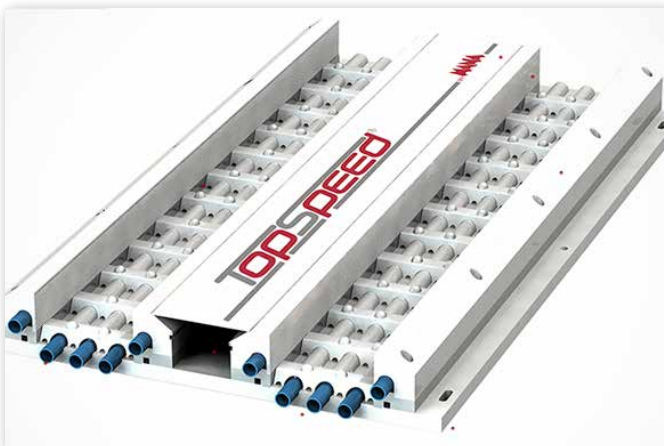
ekstremno nizkih temperatur. Tako je FIS tudi sprejela odločitev, da v primeru preslabih pogojev za pripravo snežnih naletnih stez organizatorji lahko uporabijo keramične naletne steze. Kljub temu je bila želja vseh, FIS, organizatorjev in skakalcev, da se poskuša najti rešitev, da bi naletno stezo kljub temu zasnežili. Rešitev se je našla v zaledenitvi proge in uporabi hladilnega sistema, kot je na primer uporabljen pri drsalnih športih. Nekaj let razvojnega dela je dalo rešitev, ki so jo poimenovali »MANA ice-ceramic in-run track«, prikazana je na spodnji sliki. Produkt se lahko uporablja v zimskih in letnih razmerah. Rešitev je tudi potrjena s strani FIS, CE-certificirana in zaščitena s patentom.

Spodnja slika prikazuje zimsko-letno zaletno progo, ki omogoča:

- hitro pripravo proge, možnost priprave proge do temperature 10 stopinj Celzija,
- majhne vzdrževalne stroške,
- majhno porabo energije in vode,
- regulacijo temperature ledu,
- zelo majhna odstopanja zaletnih hitrosti,
- uporabo priprave za glajenje proge.

Planica 1

Prav tako imajo v programu letno izvedbo, ki jo je mogoče uporabljati v poletnih mesecih. Izvedba je prikazana na naslednji sliki. Tudi v tej progi so keramični čepi vstavljeni v nosilno progo, za pridobitev ustreznih drsni lastnosti je treba progo močiti z vodo.

Večji del montažnih del na napravah izvedejo sami, kar pomeni, da priprava in realizacija projekta na terenu poteka nekaj mesecev.

V svojo ponudbo dodajajo poleg naletnih stez še ostale sistemske rešitve, na primer:

- osvetlitev proge in celotnega zaletišča, ki so ga poimenovali TS Illumination,
- niveliranje stez,
- samodejno čiščenje zaletnih stez,
- zaščitne ponjave,
- zaščitne ograje in druge storitve.

V tem trenutku obnavljajo olimpijske skakalnice v Lake Placidu, med večjimi realiziranimi projekti letos so bile tudi skakalnice v Wisli, Oberstdorfu, središču Moskve in Kazahstanu. Če naštejemo samo nekaj najbolj znanih skakalnih centrov, lahko izpostavimo naslednje (več referenc in slikovnega gradiva si lahko ogledate na njihovi spletni strani www.topspeed.si):

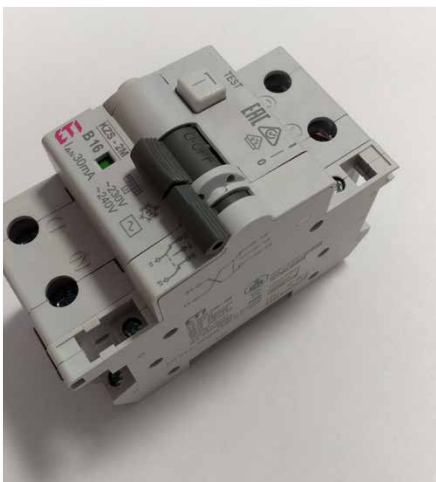
- Planica HS15, HS30, HS45, HS65, HS85, HS105 in HS135,
- Oberstdorf HS213,
- Lahti HS100, HS130,
- Falun HS90, HS120,
- Engelberg HS137,
- Zakopane HS120,
- Ljubno HS40, HS95.

Eden izmed večjih novih projektov, o katerem potekajo pogovori, je tudi nov olimpijski skakalni center v Pekingju. Tam bodo leta 2022 potekale naslednje olimpijske igre in njihova želja je, da dobijo ta projekt. Zanimivo, zadnje dveje olimpijske igre v Sočiju in Pyeongchangu je opremljal nemški CeramTec z njihovo progo Aloside.

Lucjan Strehar

Novo pomožno stikalo KZS in izboljšano pomožno stikalo ETIMAT P10

Inštalacijski odklopniki in zaščitna stikala na diferenčni tok so naprave za zaščito električnih inštalacij. Njihova naloga je, da prekinejo električni tokokrog, če v njem nastane napaka: nadtok (preobremenitev ali kratki stik) ali diferenčni tok (tok napake, okvarni tok). Uporabniki teh zaščitnih aparatov pogosto želijo informacijo o stanju samega zaščitnega aparata. Ko se zaščita izklopi, je treba to informacijo prenesti na neko oddaljeno mesto. To nalogo opravljajo t. i. pomožna stikala, ki so prigrajena k zaščitnemu aparatu. Ko se zaščitni aparat izklopi, se spremeni tudi stanje pomožnega stikala. Kontakti v pomožnem stikalu se sklenejo ali pa odprejo in sprožijo na oddaljenem mestu optični, zvočni ali neki drugi signal, ki pove, da se je zaščitni aparat izklopil.

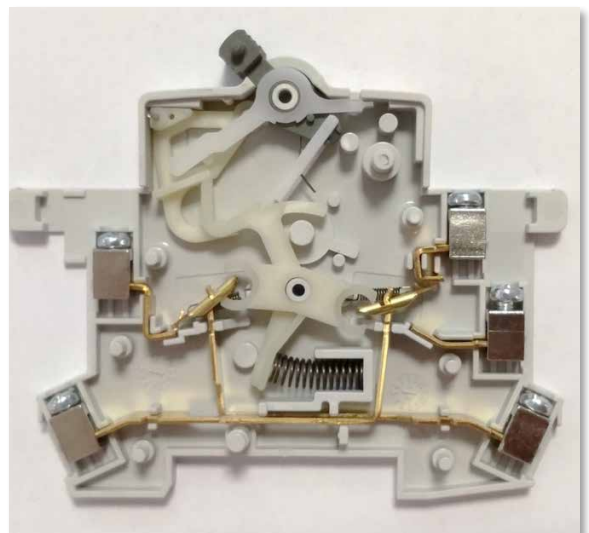
Razlikujemo dve vrsti teh prigradnih stikal. Pomožno stikalo (PS) je tisto, pri katerem se stanje kontaktov spremeni, če se spremeni stanje osnovnega aparata. Ni pomembno, ali je bil zaščitni aparat izklopljen ročno ali pa se je izklopil zaradi napake v inštalaciji. Druga vrsta je signalno stikalo (SS), pri katerem se stanje kontaktov spremeni samo, če se je zaščitni aparat izklopil samodejno (zaradi napake). Pri inštalacijskem odklopniku ETIMAT P10 lahko

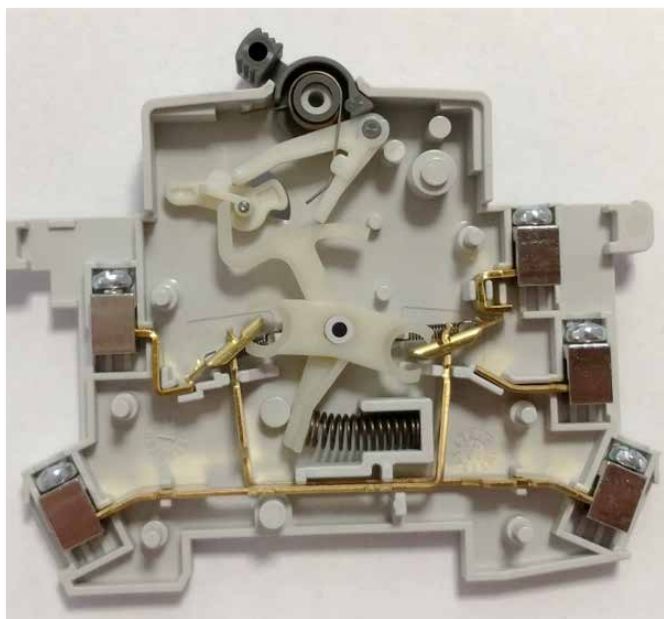
uporabnik sam izbere način delovanja (PS ali SS). To stori z vrtenjem posebnega vzvoda na stranski površini izdelka. Vsi inštalacijski odklopniki ETI imajo razvito tudi pomožno (nekateri tudi signalno) stikalo. Zaščitna stikala na diferenčni tok z nadtokovno zaščito (kombinirana zaščitna stikala – KZS) pa do zdaj pomožnega stikala niso imela. S trga so vedno pogosteje prihajale želje (zahteve) po tem dodatnem izdelku. Zlasti dva pomembna kupca (Garo in ABL) sta pogrešala to rešitev. Pomožno stikalo za inštalacijski odklopnik ETIMAT P10 je bilo konstrukcijsko že zelo zastarelo. Ohišje je bilo izdelano iz duroplasta, ki je ekološko sporen material. Priključne sponke pa so bile uporabniško neprijazne, saj so zahtevale uporabo trdih vodnikov ali pa njihovo predpripravo (kabelski čevlji, tulci itn.). Želja uporabnikov je bila, da tudi pri tem stikalu začnemo uporabljati standardne, t. i. kletkaste sponke.

Zato je padla odločitev, da se istočasno s konstrukcijo novega pomožnega stikala za KZS izvede tudi rekonstrukcija obstoječega pomožnega stikala za ETIMAT P10. Stikali bosta imeli poenoteno zunanjo obliko, material ohišja in pokrova bo termoplast, za priključevanje pa se uporabijo sponke. Pri konstrukciji novega stikala smo poskušali uporabiti čim več že obstoječih sestavnih delov iz preostalih pomožnih stikal; gre namreč za stikala podobnih dimenzij in funkcij. Delno smo lahko pri konstrukciji mehanizma za PS KZS-2M, 4M uporabili obstoječe sestavne dele mehanizma PS ETIMAT P10, a ker sta mehanizma stikal ETIMAT P10 in KZS popolnoma različna, morata imeti tudi pomožni stikali različna mehanizma. Ustrezno preklapljanje kontaktov namreč zagotavlja mehanska povezava

obeh mehanizmov in povezava gumbov. Poleg tega se pomožno stikalo za KZS prigrajuje na desno stran KZS, pomožno stikalo za ETIMAT P10 pa na levo stran inštalacijskega odklopnika. Po ponovnem zagonu projekta lansko poletje smo se tako v prvih nekaj mesecih ukvarjali s konstrukcijo mehanizma, izvedbo kontaktiranja, umeščanjem petih sponk v stikalo in novim videzom stikala. S pomočjo prototipnih sestavnih delov, ki so bili izdelani v naši orodjarni ali pa natisnjeni s 3D-tiskalnikom, smo hitro prišli do funkcionalnega prototipa stikala. Ko je bila konstrukcija potrjena, je sledila priprava dokumentacije in konec leta 2017 naročilo petih novih orodij za skupaj devet novih sestavnih delov – tri orodja za pet novih plastičnih sestavnih delov ter dve orodji za nova kovinska sestavna dela.

V času, ko smo čakali na izdelavo orodij, smo pripravili še spremembo na pokrovi KZS; stikala morajo namreč imeti odprtino za povezavo mehanizmov obeh stikal in prostor, v katerega se zatakne povezovalna sponka, ki zagotavlja ustrezno pozicijo pomožnega stikala. Zaradi občutljivosti KZS-mehanizma na prah nismo smeli

po nepotrebnem puščati luknje v pokrovu stikala, zato smo predelali orodje za oba pokrova tako, da imata nad mehanizmom odprtino za povezavo, pri montaži pa se čez odprtino prilepi pokrivna etiketa. V primeru uporabe

KZS s pomožnim stikalom je to etiketo seveda treba odstraniti. **Omenjene spremembe smo septembra 2018 uvedli v redno proizvodnjo, tako da so stikala KZS-2M in KZS-4M, izdelana po 1. 10. 2018, primerna za uporabo s pomožnim stikalom.** V tem času smo izdelali tudi priprave za sestavljanje stikal, pripravo za kovičenje ter merilnik, ki preveri prevajanje in pravilno preklapljanje električnih kontaktov.

V maju 2018 smo dobili prve vzorce še preostalih sestavnih delov in lahko smo sestavili popolnoma funkcionalno pomožno stikalo za KZS, ki smo ga tudi predstavili kupcem. Izvedli smo tudi interne meritve, ki jih predpisuje standard za pomožna stikala EN 62019, in potrdili ustreznost stikala. Sledila je optimizacija sestavnih delov in orodij, ki je bila končana v začetku septembra. Stikala smo do takrat sestavljali v galvani, kjer poteka montaža ostalih pomožnih stikal, dolgoročni načrt pa je bila vzpostavitev proizvodnje na Poljskem. Septembra smo še enkrat preučili opcije lokacij proizvodnje obeh novih pomožnih stikal in izbrali proizvodnjo v ETI Proplastu (invalidska montaža). Poleg ugodne kalkulacije izdelave izdelka je bila tudi zasedenost te proizvodnje nekoliko manjša, tako da odločitev ni bila težka. **V začetku oktobra se je na novi lokaciji uredil delovni prostor, uspešno izvedla poskusna proizvodnja ter sredi oktobra začela redna proizvodnja PS/SS ETIMAT P10 in PS KZS-2M, 4M.**

Koristni predlog

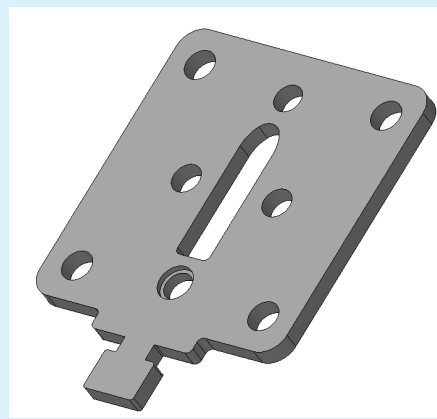
nov pokrov NV 1XL

Predlagatelj: Aljaž Čop

Proizvodni proces je potreben konstantne optimizacije in izboljšav, ki nas privedejo do boljših in hkrati hitrejših rezultatov.

Obstoječe stanje v proizvodnji specialnih varovalk je naslednje: za montažo celotne varovalke potrebujemo dva pokrova, štiri vijake in dva roglja. Nova konstrukcija pokrova je takšna, da montaža roglja ne bo več potrebna, saj je le-ta že na samem pokrovu.

V prihodnje se bo za sestavljanje varovalke prihranilo veliko časa, v številkah to pomeni na vsako izdelano varovalko prihranek več kot 0,20 EUR. Pri 20.000 izdelanih novih pokrovih letno bi se nam naložba v orodje povrnila v dveh letih in pol.

Koristni predlog

Poraba povratnega refluksa CE-1

Predlagatelj: Maja Macerl

DEJANSKO STANJE

Na liniji za izdelavo palčk uporabljamo dve masi:

* CE-1 osnovna, ki je izdelana iz surovin,

* CE-1, ki je izdelana iz povratne mase, ta nastane med izdelavo palčk.

Trenutni delovni postopek predstavlja motnjo v vitki liniji, saj je treba pri menjavi mase definirati parametre mase in spremeniti nastavitve pri ekstrudiranju. Zato je proces nestabilen.

KRATEK OPIS PREDLOGA

Izvedli so se laboratorijski in proizvodni poskusi procentualnega vmešavanja deleža povratnega refluksa v redno maso CE-1. Glede na pozitivne rezultate sledi uvedba v redno proizvodnjo. Z novim načinom priprave mase je proces izdelave palčk stabilen.

mag. Franci Jenko

ETISON Curves - enostavno

načrtovanje zaščitnih sistemov v električnih tokokrogih

ETISON Curves je programska aplikacija, ki bo v veliko pomoč tistim, ki dimenzionirajo električne tokokroge in ki načrtujejo pravilne nastavitve zaščitnih elementov v električnih tokokrogih. ETISON Curves je v prvi vrsti namenjen zahtevnejšim uporabnikom s poglobljeno tematiko s področja dimenzioniranja in izbora zaščitnih naprav, kot so na primer projektanti električnih inštalacij in razvijalci električnih postrojenj. V skupino uporabnikov spadajo tudi elektrodistribucijska podjetja, ki jim bo nova programska aplikacija v pomoč pri pravilni izbiri zaščitnih elementov za učinkovito in selektivno zaščito nizkonapetostnih energetskih vodov in razvodov. Seveda bodo ETISON lahko učinkovito uporabili tudi individualni uporabniki, ko bodo iskali odgovor, zakaj je »šla pancarka«, in kaj morajo narediti, da bo, hitreje kot v elektroomarici zaklenjena pancarka, odklopila kakšna druga, njim bolj dostopna zaščitna naprava.

ETISON Curves je bil v celoti razvit in izdelan v ETI ter v razvoj programa ni bil vključen nihče od zunanjih izvajalcev. Program vsebuje obsežno bazo podatkov in tokovno-časovne (I/t) karakteristike zaščitnih elementov blagovne znamke ETI. Celotna baza podatkov tako zajema 1045 različnih I/t-karakteristik zaščitnih naprav iz sledečih skupin: talilne varovalke, inštalacijski odklopniki (MCB), kompaktni odklopniki (MCCB), motorska zaščitna stikala in preobremenitveni releji. S tem naborom karakteristik pokrijemo prek 2000 različnih zaščitnih naprav (različne izvedbe glede na število polov in izklopne zmogljivosti). To seveda ni celoten nabor zaščitnih naprav pod blagovno znamko ETI. Produkti, kot so: VV-varovalke, zračni odklopniki (ACB) in specialne varovalke niso zajeti v tej verziji programa ETISON Curves. Prav tako trenutna verzija programa še ne vsebuje podatkov o odrezanih tokovih in tokovnih integralih. Prva izdaja programa in trenutno aktualna verzija je R18.0.

Kaj omogoča ETISON Curves?

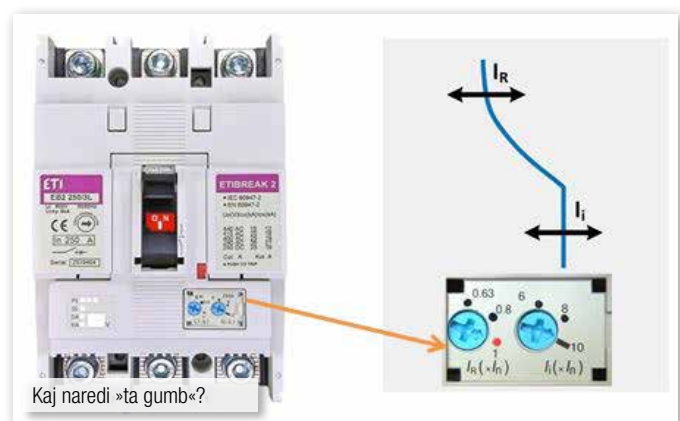
ETISON Curves je uporabno in nepogrešljivo programsko orodje v naslednjih primerih:

- izris in analiza I/t-karakteristik zaščitnih naprav;
- nastavljanje in testiranje nastavljalivih zaščitnih I/t-karakteristik zaščitnih naprav, preučevanje vplivov spremenjene oblike zaščitne karakteristike;
- analiziranje in zagotavljanje selektivnosti med zaščitnimi napravami;
- simuliranje odziva zaščitnih naprav v primeru nastopa preobremenitev v tokokrogu ali v primeru pojava razmer kratkega stika;
- določitev najprimernejše zaščitne naprave v tokokrogu v primeru, ko je poznana delovna točka normalnega obratovanja in pripadajoči robni

pogoji;

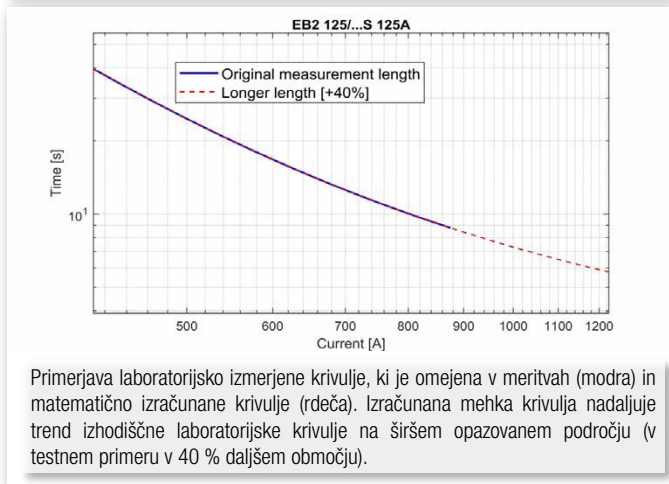
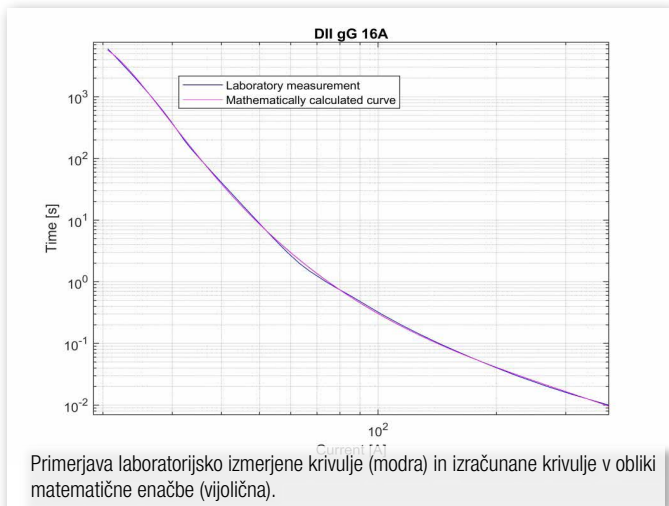
- vris I/t-karakteristike odziva bremena in izbor najprimernejše zaščitne naprave;
- izdelava poročil za vključitev v projektno dokumentacijo elektro projektov npr. PZI, PID
- shranjevanje projektov v posebno obliko podatkovnega zapisa za arhiviranje, prenos in izmenjavo med različnimi uporabniki ETISON Curves.

ETISON Curves ni edini tovrstni program na trgu, je pa v marsičem unikatna. V prvi vrsti moramo poudariti, da imajo tovrstne programe v svoji ponudbi le največji konkurenti, ki imajo obsežen produktni nabor. Za proizvajalca oz. ponudnika zaščitnih naprav je takšen program smiselno imeti, ko je produktni portfelj zaščitnih naprav tako obsežen, da lahko zajema verigo zaščitnih naprav od distribucijskega transformatorja do zadnjega porabnika v tokovni veji. ETI je takšen nivo dosegel. Obseg produktov pod blagovno znamko ETI izpolnjuje zahteve po ščitenju tokovnih nivojev na nizkonapetostnih vejah od najmanjših tokov do zgornje meje 6300 A. Še več, če pogledamo po področjih uporabe zaščitnih naprav, potem ugotovimo prisotnost zaščitnih naprav ETI v energetskih omrežjih, zgradbah, industriji in v drugih specialnih področjih uporabe. **Več kot potrebno je, da ETI končno razpolaga s programskim pripomočkom kot je ETISON Curves, s katerim bodo zahtevni uporabniki lahko proučevali odnose med serijsko nameščenimi zaščitnimi napravami in določali najboljše nastavitve na zaščitnih napravah za najboljše rezultate ščitenja.** Na takšen način preverjene in računsko potrjene kombinacije zaščitnih elementov ETI so do neke mere unikatne. Posamezne zaščitne naprave v verigi so le težko zamenljive za zaščitne naprave ETI oz. njihova uporaba ne zagotavlja preverjenega učinka celotne verige zaščitnih naprav.

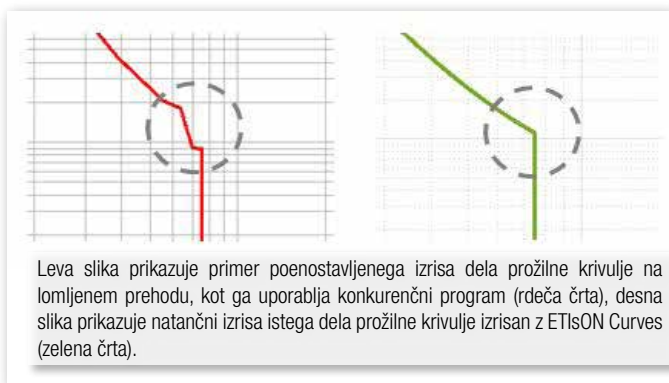
Glavne posebnosti programa ETISON Curves.

Prva posebnost je, da so karakteristike zaščitnih naprav zapisane v obliki matematične enačbe in krivulje se izračunavajo. Da lahko pridemo do matematičnega zapisa krivulj, je potrebno nekaj matematične telovadbe, ki ji dodamo še računalniške numerične metode in postopek optimizacije. Za občutek povejmo, da vse to popolnoma zaposli običajni osebni računalnik za približno minuto zahtevnega izračunavanja in iskanja rešitve. Takšno izračunavanje matematične oblike zapisa je enkratni postopek, ki smo ga izvedli predhodno, rešitve pa skrbno shranili za kasnejšo uporabo. Program ETISON Curves tako za izračun krivulje uporabi le končno rešitev in množica točk krivulje se izračuna v trenutku, ki je primerljiv tlesku s prstoma.

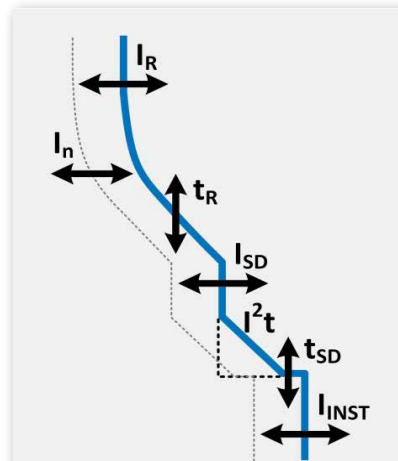

Matematični zapis krivulje pride še kako prav v primerih zaščitnih naprav z nastavljivo karakteristiko. Izbrane nastavitve na zaščitni napravi, ki jih poda uporabnik, lahko na ta način enostavneje upoštevamo pri izračunu spremenjene oblike karakteristike.

Matematični zapis krivulje v obliki enačbe daje programu ETIsON Curves veliko prednost zlasti v primerih zaščitnih naprav z nastavljivo prožilno karakteristiko. V takšnih primerih se deli krivulj premikajo levo in desno ter tudi gor in dol. Izkaže se, da je velik izziv, kako dele lomljenih karakteristik (npr. preobremenitveni del in kratkostično proženje) pri spremembah nastavitve zopet »sestaviti« skupaj. Poenostavljeni algoritmi v takšnih primerih hitro pristanejo v težavah, ker ne zmorejo zagotoviti ustreznih informacij o poteku krivulj na stičnih mestih. ETIsON Curves zaradi doslednega ohranjanja informacij s tem nima težav.

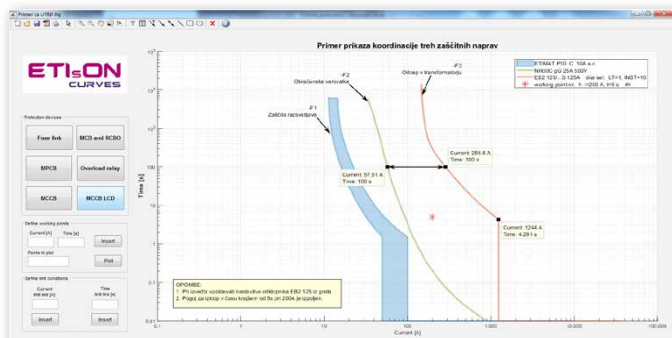

Jedro programa ETIsON Curves predstavlja grafično okno, prek katerega uporabnik izbira in vnaša podatke, hkrati pa se mu izrisujejo izbrane karakteristike. Osnovno okno je sestavljeno iz koordinatnega sistema za risanje karakteritik, področja gumbov in polj za vnašanje podatkov ter polja z ikonami. Gumbi z nazivi tipov zaščitnih elementov odpirajo nova izbirna okna,

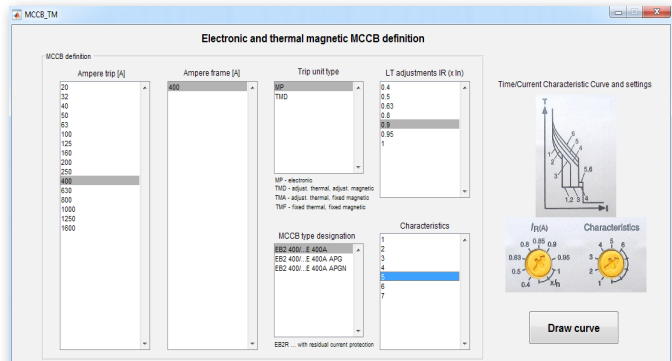

Primer možnosti nastavljanja kompleksne prožilne karakteristike in sestavljanja karakteristike po segmentih brez napake, kot ga zmore ETIsON Curves. Tako kompleksno nastavljivo karakteristiko ima npr. kompaktni odklopnik EB2 ... LCD, ki v eni zaščitni napravi omogoča kar 144 000 variacij karakteristik (vendar se nekatere kombinacije nastavitve medsebojno izključujejo).

iz katerih uporabnik izbira zaščitne naprave in nastavlja ustrezne poteke l/t-karakteristik. Program omogoča odčitavanje vrednosti na krivuljah, povečevanje (zoom) detajlov na grafih, vnosov komentarjev in oznak ... Uporabnik lahko krivulje dodaja, briše in spreminja. Slike grafov je mogoče shranjevati in vključevati v projektno dokumentacijo npr. PZI, PID. Pomembna možnost je izmenljivost datotek, ki jih oblikuje ETIsON Curves v obliki zapisa v datoteko tipa ».FIG«. Ta oblika omogoča prenos projektov med uporabniki programa ETIsON Curves ali pa shranjevanje in kasnejše popravljanje.

Izgled osnovnega okna ETIsON Curves z vrisanimi karakteristikami in primeri označevanja.

Primer izgleda izbirnega okna za določanje kompaktnega odklopnika (MCCB). Na prikazanem oknu uporabnik izbere tip odklopnika in nastavitve karakteristike.

Kdor bi želel sam preizkusiti program, je na voljo na spletni strani ETI, programska orodja za uporabnike (<http://www.etigroup.eu/support>). Na tem naslovu so na voljo tudi navodila za inštalacijo in navodila za uporabo z ilustrativnimi primeri, iz katerih se lahko razume, kakšne izsledke in primere lahko uporabniki dobijo z uporabo ETIsON Curves.

Foto: ZLHT – Regionalni center NVO

Joži Benc

Nazivi in priznanja za prostovoljca in prostovoljsko organizacijo 2018 so podeljeni

Zaključen je izbor oziroma javno glasovanje za prostovoljca in prostovoljsko organizacijo leta 2018 zasavske regije

Na svečani sklepni prireditvi, ki je bila v torek, 4. 12. 2018, v Domu svobode v Trbovljah, je potekala slavnostna podelitev nazivov in pisnih priznanj najzaslužnejšim prostovoljcem in prostovoljskim organizacijam naše regije.

Naziv prostovoljec leta 2018 zasavske regije so prejeli: **Slavi GALA** (Občina Trbovlje), **Boris GORENC** (Občina Zagorje) in **Helena ODLAZEK** (Občina Zagorje). Naziv prostovoljska organizacija zasavske regije 2018 pa so prejeli: **Dobrodelno društvo Fundacija Svečka** (Zagorje), **Društvo prijateljev mladine Trbovlje** in **ŠKLAB – Klub zasavskih študentov** (Zagorje).

Organizator in realizator javnega zbiranja predlogov in glasovanja je bil ZLHT Regionalni center NVO. Le-ta je 9. oktobra letos objavil javni natečaj za izbor najzaslužnejših prostovoljcev in prostovoljskih organizacij leta 2018, torej tistih posameznikov in nevladnih organizacij, ki opravijo največ prostovoljnega dela in dosegajo največje učinke ter s svojim delovanjem pripomorejo k promociji in spodbujanju prostovoljstva. Na podlagi prejetih predlogov je nato posebna strokovna komisija, sestavljena iz predstavnikov vseh štirih občin statistične regije (občine Litija, Zagorje, Trbovlje in Hrastnik), pripravila ožji izbor desetih kandidatov oz. kandidatk (Litija tri, Zagorje tri, Trbovlje dva in Hrastnik dva) ter desetih organizacij (tri iz Občine Litija, štiri iz Občine Zagorje in tri iz Občine Trbovlje). Ta ožji izbor je bil 8. 11. 2018 posredovan v javno obravnavo in zbiranje glasov.

Po zaključenem javnem glasovanju je strokovna komisija, dne 27. 11. 2018, pregledala oddane glasove in ugotovila, kateri so tisti kandidati, ki so prejeli največ glasov. Na osnovi teh rezultatov je nato potrdila tri posameznike oz. posameznice in tri organizacije, ki naj prejmejo priznanja prostovoljec leta 2018 in prostovoljska organizacija leta 2018 zasavske regije.

Foto: Z

Ob tem je treba poudariti še dejstvo, da je prejemnica tega laskavega priznanja tudi Helena Odlazek, članica našega kolektiva. Izbor že sam po sebi potrjuje prepoznavnost njenega uspešnega prostovoljskega delovanja, ne samo v občinskih mejah, temveč tudi v regijskem merilu. In čeprav je tovrstno priznanje bolj nagrada za neke dosedanje družbeno priznane dejavnosti in pozitivne rezultate, pa smo lahko prepričani, da ji bo to bolj nekakšna spodbuda, motivacija za nadaljnje delovanje in uspešno širjenje ter uveljavljanje vrednot prostovoljstva v ožjem in širšem okolju. In zato si zasluži vse čestitke. Že na samem sklepnem dogodku je prejela mnogo čestitk, med drugim tudi osebno od župana Občine Zagorje, gospoda Matjaža Švagana, in gospoda Rudija Medveda, ministra za javno upravo. Vsem tem čestitkam se iskreno pridružujemo tudi vsi njeni sodelavci.

Ivan Klančičar

INVESTICIJA V NOVE PROIZVODNE PROSTORE ETI - STIKALA EI – I. FAZA

Rast fizičnega obsega proizvodnje, vlaganja v razvoj novih izdelkov in s tem povezana montaža nove tehnološke opreme ter preselitev dela proizvodnje iz Slovaške so glavni razlogi za načrtovanje investicije v nove proizvodne prostore.

Vodstvo ETI je na zahtevo lastnika pripravilo več možnosti rešitve tega perečega problema. Lastnik je postavil zahteve, in sicer, da bo rešitev dolgoročna in da v nove objekte preselimo večino stikalne tehnike. Pri pripravi variant je bilo treba izdelati celovito oceno posameznih lokacij. Kot osnovna lokacija se je obdelala lokacija Izlake, dislocirana lokacija v Sloveniji in lokacija v tujini. Najvišjo končno oceno je dobila matična lokacija Izlake, kljub temu da smo omejeni s prostorom in da je gradnja dražja kot na drugih lokacijah. Tak predlog je bil predstavljen lastnikom, ki so ga po usklajevanju tudi potrdili.

Po potrditvi projekta v aprilu 2018 je bilo potrebno maksimalno angažiranje pri izdelavi tehnične dokumentacije, ki jo je izdelalo podjetje Gradbeni biro Jurij Repovž, s. p., Zagorje ob Savi. Celotna investicija obsega površino 3.400 m², ki se bo izvajala v treh fazah. Za celoto je bila izdelana PGD-dokumentacija in po pridobitvi vseh soglasij in plačilu pristojbin je bilo v oktobru 2018 izdano gradbeno dovoljenje. Na dovoljenje ni bilo pritožb in je pravnomočno. Za I. fazo tlorisne površine 1340 m² je izdelana PZI-dokumentacija (dokumentacija za izvedbo) in na podlagi tega izdelano povpraševanje za izbiro glavnega izvajalca. Po končanem postopku izbire izvajalca je vodstvo ETI kot najugodnejšega ponudnika izbralo družbo VG5, d. o. o., iz Ljubljane. Po pogodbi je rok izvedbe I. faze 12. 7. 2019. Za investicije takšnega obsega je treba izbrati še strokovni nadzor ter koordinatorja varnosti in zdravja pri delu. Oba sta izbrana in opravljata svoje delo. Koordinator je izdelal Varnostni načrt, v katerem so opredeljene glavne zahteve varovanja gradbišča in samega izvajanja del.

Podpisana pogodba je bila osnova za začetek del. Uvedba v delo je bila izvedena 26. 11. 2018 in se šteje kot začetek gradnje. Zaradi kratkega roka smo nekatera pripravljala dela izvajali že med kolektivnim dopustom in med vikendi. Predvsem gre za izdelavo pilotnih podpornikov, prestavitve biološke kanalizacije in izdelavo zagatne stene nad pisarno kakovosti kovinskih polizdelkov.

Objekt je montažen, nosilno ogrodje je jeklena konstrukcija, ki je postavljena nad obstoječo proizvodnjo kovinskih polizdelkov – stikalnice. V novozgrajenih prostorih se bo uredila proizvodnja FI-stikal, kar pomeni postavitve nove linije in prestavitve FI-relejev. V I. fazi se bodo uredile sanitarije in garderobe za vse tri faze, kakor tudi energetski prostor za poznejši priklop ostalih dveh faz. Za proizvodne prostore smo postavili visoke zahteve ugodja zaposlenih, kar se odraža v ceni objekta. Investicijska vrednost I. faze je 1,9 mio EUR.

Prostori bodo v celoti prezračevani, ogrevani in hlajeni. Odvod dimnih plinov z delovnih mest je izveden prek centralnega sistema z vračanjem toplote onesnaženega zraka, prek izmenjevalca, nazaj v proizvodnjo.

Z gradnjo so povezane omejitve dostopa na notranje dvorišče, in to predvsem za zunanji in notranji transport. Skupno z izvajalcem in transportnimi delavci iščemo rešitve za nemoteno oskrbo proizvodnje in izvajanja gradbenih del.

Vse zaposlene prosimo, da upoštevajo zapore gradbišča in uporabljajo dogovorjene začasne poti. Varnost je na prvem mestu in zaposleni lahko pri tem naredimo največ. Naš skupni interes je, da investicijska dela potekajo nemoteno in po načrtu.

Investicija je za podjetje nujno potrebna in lahko smo ponosni, da je vodstvo argumentiralo vlaganja v razvoj podjetja na Izlakah in s potrditvijo investicije lastnikov omogočilo nadaljnjo rast skupine ETI.

Rosita Razpotnik

Razvoj kadrov (vpogled v nekatere sedanje dejavnosti)

Kot že rečeno v prejšnji številki Utripa, smo v obstoječi strategiji koncerna namenili še posebno pozornost delu s kadri.

Dejavnosti kadrovske funkcije smo razdelili na pet ciljev, usmerjenih večinoma v razvoj kadrov. Sistematično smo začeli ocenjevati kompetence kadrov – prodajnega osebja, vodij in kadrov z večjim razvojnim potencialom (talentov). Med 220 sodelavci na ključnih in specialističnih delovnih mestih smo na podlagi 360-stopinjskega vprašalnika o rezultatih in zavzetosti prepoznali skupino 70 sodelavcev z večjim razvojnim potencialom. Z njimi je industrijski psiholog opravil razgovore in ocenjevanje njihovih potencialov za vodenje zaposlenih, vodenje projektov in strokovnih timov ter za razvoj strokovnih kompetenc.

Na podlagi rezultatov psiholoških testiranj in ocen kompetenc zdaj opravljamo razvojne razgovore, pri katerih s sodelavci in njihovimi vodji oblikujemo karijerne načrte.

Prepoznavanje talentov je ključno za zagotavljanje ustreznih kadrov za prevzem pomembnih, ključnih funkcij v prihodnje. Zavedamo se, da je za razvoj podjetja pomembno, da talente prepoznamo, jih znamo zadržati in jih upravljati tako, da se kar čim bolj izkoristi njihov potencial. Seveda je vloga podjetja, da takšne kadre motivira, podpira, pa tudi ustrezno razvija in nagraduje.

Rada rečem, da me beseda »talent« spominja na vrhunske športnike, na odlične umetnike, pevce, igralce, pianiste ... Vrhunski postanejo res najboljši! Takšni, ki imajo potencial in voljo, da ta potencial razvijejo. Leta trdega dela so potrebna, da postanejo najuspešnejši na svojem področju. In v poslovnem svetu lahko delamo vzporednice; le najboljši uspejo. Tisti, ki namenijo veliko svoje energije v razvoj svojih sposobnosti. In takšne sodelavce imamo tudi mi! In nanje smo ponosni!

Rosita Razpotnik

Interno usposabljanje proizvodnih delavcev za vzdrževanje proizvodnih linij

V koncernu ETI veliko sredstev vlagamo v posodabljanje proizvodnje, avtomatizacijo proizvodnega procesa. Čedalje manj je preprostih, ročnih del, pri katerih je dovolj, da imajo delavci le dobre ročne spretnosti, vse več pa opravil, ki zahtevajo znanje posluževanja in vzdrževanja avtomatiziranih linij.

V prihodnjih letih se bo zaradi vse večje avtomatizacije linij in naprav dodatno povečevala potreba po strokovno kompetentnih kadrih z zahtevnejšim znanjem. Na trgu dela ni kadra s tovrstnim znanjem in izkušnjami, pa tudi napovedi kažejo, da bo tudi v prihodnje premalo mladih, ki se bodo po končanem šolanju na srednjih strokovnih šolah zaposlili. Zato bo še večji izziv pridobiti kadre za potrebe vzdrževanja avtomatiziranih linij.

V naši sredini pa imamo sodelavke in sodelavce, ki so sposobni pridobiti tovrstno znanje. Zato smo jih konec poletja pozvali, naj se prijavijo na interno usposabljanje za pridobitev tovrstnega znanja in ustreznih kompetenc. Interesentom smo na predstavitvenem sestanku predstavili teme in način usposabljanja, kot tudi to, kaj delodajalec ponuja po končanem usposabljanju.

Na razpis se je prijavilo nad 70 sodelavk in sodelavcev, kar nas je razveselilo, saj ste s tem pokazali, da ste zavzeti, motivirani in imate interes za dodatno učenje.

Glede na velik odziv smo oblikovali prvo skupino 19 udeležencev, ki je začela usposabljanje sredi oktobra. Program usposabljanja smo razdelili v tri sklope:

- splošno znanje in kompetence (delavnice s področja motivacije, komunikacije, timskega dela);
- splošno strokovno znanje (znanje s področja poznavanja našega proizvodnega programa in materialov, uporabe naprav in orodij, osnov senzorike in pnevmatike, vitkih procesov ...);
- praktično usposabljanje na delovnem mestu.

Prva dva dela usposabljanj so udeleženci zaključili do sredine decembra. Zadnje, praktično usposabljanje pa bo potekalo na delovnem mestu, vsebina in dolžina usposabljanj pa bosta prilagojeni specifičnosti proizvodnih linij v različnih delih proizvodnje.

Voščila članov Sveta delavcev ETI, d. o. o., za leto 2019

Vsem delavnim ljudem v skupini ETI želim zdravo in srečno novo leto 2019 ter pošteno plačilo za opravljeno delo.

Dejan Pangeršič

Božič prihaja, čas radosti nas obdaja, na novega leta dan pa odženi vse skrbi stran, široko se nasmej in v prihodnost poglej!

Jože Ključevšek

Tudi v novem letu naj bo vaš korak odmeven, vaša beseda pogumna, vaše življenje iskriivo in polno toplih trenutkov. Srečno in zdravo 2019!

Maja Rožmanec

Ker v vsakem se letu nam vedno mudi, ustavite čas vsaj za praznične dni. Naj leto se staro tedaj poslovli, s seboj pa odnese vse vaše skrbi.

Dejan Rožmanec

Če je SREČA kapljica vode, če je ZDRAVJE žarek sonca in če je LJUBEZEN čudovit svet, vam želim vsega za CEL PLANET. Srečen božič in vse dobro v letu 2019!

Helena Odlazek

Ni ne konec in ne začetek, je le točka kroga, ki da nov zalet, je energija, ki združuje ljudi v miru in ljubezni. Vesel božič ter srečno in uspešno 2019!

Saša Meterc

Za nami je naporno leto, a pridobili smo nove izkušnje in iz njega izstopamo močnejši. V prihajajočem letu 2019 vsem zaposlenim in našim upokojencem želim veliko zdravja, zadovoljstva in osebne sreče.

Jani Rozina

Življenje vsakega izmed nas ima v novem letu svoj namen! Vendar ne moremo vsi ustvariti in doseči vsega, lahko pa s prijaznejšo besedo, prijateljskim nasmehom in toplim objemom delamo čudeže. Naj te tople misli zasejejo vse dobro tudi v vaših srcih!

SREČE, ZDRAVJA IN USPEHOV V LETU 2019 vam želim.

Tanja Galin, Steatit Kamnik

Ker v vsakem se letu nam vedno mudi, ustavite čas vsaj za praznične dni. Naj leto se staro tedaj poslovli, s seboj pa odnese vse vaše skrbi. Srečno 2019!

Jelka Petauer

V novem letu 2019 želim vsem sodelavkam in sodelavcem veliko zdravja, uspehov in novih moči. Želim Vam, da bi bilo leto 2019 vsaj tako dobro, kot je bilo leto 2018, pa naj se dvignejo končno tudi enkrat plače, da bo leto še lepše in bolj zapravljivo.

Želi Vam Brane iz NV-oddelka.

Novo leto je kot bel nepopisan list ... Pobarvajte ga s sanjami, posujte z ljubeznijo, popišite z neverjetnimi dosežki in okrasite s čudeži. Srečno 2019!

Helena Feštanj

Veliko sreče in lepih sanj naj Vam in Vašim najdražjim prinese božični dan. Vse, kar je slabo, z novim letom 2019 naj zbledi! Vse, kar je dobro, naj raste in cveti! Naj v prazničnem miru sreča nežno Vas in Vaše najdražje objame! Vse, kar je lepo, naj za vekomaj ostane! Vam in Vašim najdražjim želim vesele praznične dni, v novem letu 2019 pa obilo zdravja, sreče, miru in zadovoljstva.

Franci Smrkolj

Novoletna 2019 Sodelavke, sodelavci, vsakdanjik nas je spet pripeljal do konca leta. Delali smo marljivo, težko, a pošteno. Kaj se nam v letu 2019 lepega obeta? Bodimo srečni in zdravi, da dočakali bomo še leto eno.

Jože Medved, član SD ETI, d. o. o.

Janez Beja, predsednik SD ETI PROPLAST

Novoletno voščilo SD ETI PROPLAST

Spoštovane sodelavke in sodelavci, zamenjali bomo koledar in letnico.

Vse, kar nas je v iztekajočem letu osrečevalo, se naj v novem letu nadaljuje, tisto, kar pa želimo pozabiti, pa naj ostane v starem koledarju. Vse nepremišljene besede in dejanja naj se z novim letom pozabijo, da bomo v prihajajoče leto 2019 zakorakali polni pozitivne energije. V letu, ki prihaja, vam želim veliko uspeha, medsebojnega spoštovanja in obilico zdravja!

Ob božično novoletnih praznikih pa vam in vašim domačim želim družinske sreče in notranjega miru. SREČA JE V MAJHNIH STVAREH, TOPLIH SODELAVCIH IN STISNjenih DLANEH.

2019	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
JANUAR 2019	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR
	P	P	D	D	SOB	NED	D	D	D	D	D	SOB	NED	D	D	D	D	D	D	SOB	NED	D
FEBRUAR 2019	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET
	D	SOB	NED	D	D	D	D	P	SOB	NED	D	D	D	D	D	SOB	NED	D	D	D	D	D
MAREC 2019	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET
	D	SOB	NED	D	D	D	D	D	SOB	NED	D	D	D	D	D	SOB	NED	D	D	D	D	D
APRIL 2019	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON
	D	D	D	D	D	SOB	NED	D	D	D	D	D	SOB	NED	D	D	D	D	D	SOB	NED	P
MAJ 2019	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE
	P	P	D	SOB	NED	D	D	D	D	D	SOB	NED	D	D	D	D	D	SOB	NED	D	D	D
JUNIJ 2019	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB
	SOB	NED	D	D	D	D	D	SOB	NED	D	D	D	D	D	SOB	NED	D	D	D	D	D	D
JULIJ 2019	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON
	D	D	D	D	D	SOB	NED	D	D	D	D	D	SOB	NED	D	D	D	D	D	SOB	NED	D
AVGUST 2019	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET
	KLD	KLD	SOB	NED	D	D	D	D	D	SOB	NED	D	D	D	P	D	SOB	NED	D	D	D	D
SEPTEMBER 2019	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED
	NED	D	D	D	D	D	SOB	NED	D	D	D	D	D	SOB	NED	D	D	D	D	D	SOB	NED
OKTOBER 2019	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR
	D	D	D	D	SOB	NED	D	D	D	D	D	SOB	NED	D	D	D	D	D	SOB	NED	D	D
NOVEMBER 2019	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET
	P	SOB	NED	D	D	D	D	D	SOB	NED	D	D	D	D	D	SOB	NED	D	D	D	D	D
DECEMBER 2019	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED
	NED	D	D	D	D	D	SOB	NED	D	D	D	D	D	SOB	NED	D	D	D	D	D	SOB	NED

JANUAR 2020	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
JANUAR 2020	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE
	P	P	D	SOB	NED	D	D	D	D	D	SOB	NED	D	D	D	D	D	SOB	NED	D	D	D

OPOMBA:

V PRIMERU SPREMENJENIH OKOLIŠČIN (NAPR. VEČJEGA OBSEGA NAROČIL...) SI VODSTVO DRUŽBE PRIDRUŽUJE PRAVICO DO SPREMENB PLANA DELOVNEGA ČASA

LEGENDA:
D - DELOVNIK
P - PRAZNIK
SOB - SOBOTA
NED - NEDELJA
KLD - KOLEKTIVNI DOPUST

PRAZNIKI:			
1. in 2. januar:	Novo leto	25. junij:	Dan državnosti
8. februar:	Prešernov dan	15. avgust:	Veliki Šmaren
21. april:	Velika noč	31. oktober:	Dan reformacije
22. april:	Velikonočni ponedeljek	1. november:	Dan spomina na mrtve
27. april:	Dan upora proti okupatorju	25. december:	Božič
1. in 2. maj:	Praznik dela	26. december:	Dan samostojnosti

22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	KOLED. DNEVI	DELA PROSTI DNEVI				PLANIR. DELO			
											P	SOB	NED	SK	D DEL.DN.	KLD KOL.DOP	DEL. URE	PLAČ. URE
OR	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET									
D	D	D	D	SOB	NED	D	D	D	D	31	2	4	4	10	21	0	168	184
ET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	XXX	XXX										
D	SOB	NED	D	D	D	D	XXX	XXX		28	1	4	4	9	19	0	152	160
ET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED									
D	SOB	NED	D	D	D	D	D	SOB	NED	31	0	5	5	10	21	0	168	168
ON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR										
P	D	D	D	D	SOB	NED	D	D		30	1	4	4	9	21	0	168	176
SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET									
D	D	D	SOB	NED	D	D	D	D	D	31	2	4	4	10	21	0	168	184
SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	SOB										
SOB	NED	D	P	D	D	D	SOB	SOB		30	1	5	5	11	19	0	152	160
ON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE									
D	D	D	D	D	SOB	NED	KLD	KLD	KLD	31	0	4	4	8	20	3	160	184
ET	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB									
D	D	SOB	NED	D	D	D	D	D	SOB	31	1	5	4	10	19	2	152	176
ED	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON										
ED	D	D	D	D	D	SOB	NED	D		30	0	4	5	9	21	0	168	168
OR	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET									
D	D	D	D	SOB	NED	D	D	D	P	31	1	4	4	9	22	0	176	184
ET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB										
D	SOB	NED	D	D	D	D	D	SOB		30	1	5	4	10	20	0	160	168
ED	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR									
ED	D	D	P	D	D	SOB	NED	D	D	31	2	4	5	11	20	0	160	176

SKUPAJ 2019	365	12	52	52	116	244	5	1952	2088
--------------------	------------	-----------	-----------	-----------	------------	------------	----------	-------------	-------------

SRE	ČET	PET	SOB	NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET
D	D	D	SOB	NED	D	D	D	D	D

Damjan Kostanjevec

Poslanica predsednika SP SKEI ETI

Počasi zaključujemo leto in si že postavljamo nove zaobljube za leto, ki prihaja. Novo leto je odličen čas, da si zastavite cilje, ki bodo vplivali na vaše življenje, bodisi da boste srečnejši, bodisi da boste bolj uživali življenje ali pa pustili nezdrave navade v preteklem letu. Cilje si postavite pravilno in dobro, da boste pri njihovem doseganju učinkoviti, saj si z vsakim doseženim ciljem poleg dvigovanja motivacije krepite tudi samozavest. Želim vam, da dosežete čim več ciljev in naj vam nikoli ne zmanjka energije zanje. Za konec še citat:

»Svetujem vam, da začnete delati tiste stvari, za katere čutite, da bi jih lahko storili, če se ne bi bali poskusiti. Lotite se prav teh stvari.« (William Walker Atkinson)

Srečno in zdravo v letu 2019!

Miha Gošte

Poslanica predsednika KSP ETI

Veliko sreče, zdravja in miru. Topline in osebnega zadovoljstva.

Veliko novega in spodbudnega, doseženega in osvojenega. Naj vse ovire postanejo premostljive, vse, kar je bilo predaleč, dosegljivo, vse, kar je bilo nemogoče, mogoče, vse, česar nismo imeli, četudi se ne uresniči, pa naj ostane v duhu upanja, vztrajnosti in poguma. Vesel božič in vse lepo v novem letu, ki prihaja.

Damjan Kostanjevec

Aktivnosti sindikata

Po poletnih počitnicah, ki so kot po navadi oddrvele mimo nas, smo v sindikatu organizirali in izpeljali kar nekaj dogodkov. Med njimi so bili najbolj odmevni: dvodnevni pohod, seminar v Kostanjevici na Krki, večdnevna in enodnevna strokovna ekskurzija ter izobraževanje članov izvršnega odbora SKEI ETI in članov sveta delavcev v Omišalju.

Kot vsako leto smo se tudi letos udeležili tokrat devetega tradicionalnega dvodnevnega planinskega pohoda, ki ga organizira Sindikat kovinske in elektroindustrije Slovenije (SKEI). Iz ETI-ja nas je bilo šest in še vedno smo bili številčno med močnejšimi. Pohod je potekal 27. in 28. avgusta, da se ne bi začeli ponavljati, smo tokrat namesto Triglava izbrali Krn. Dan pred našim pohodom je gore pobelil sneg, tako da smo imeli dva dni prečudovitih razgledov v kombinaciji z odličnim vremenom. Na planini Kuhinja se nas je zbralo petindvajset članov iz vse Slovenije, ki smo zagrizli v hrib proti vrhu Krna. Na vrhu smo si vzeli malo več časa za uživanje v naravi, malico in seveda skupinsko sliko. Sledil je spust do doma na Krnskih jezerih, kjer smo tudi prenočili. Tam smo bili deležni posebne dogodivščine, ki si jo bomo zapomnili in se še marsikdaj nasmejali na ta račun. Naslednji

dan smo se vračali po mulatjeri do spomenika na Peskih in velika večina nas je šla še na Vrh nad Peski. Od tam na vrh Batognice in spust do planine Kuhinja, kjer smo se okrepčali. Pot je bila kondicijsko kar precej zahtevna, ampak smo jo vsi prehodili in na koncu smo se tudi strinjali, da gremo drugo leto spet.

V septembru smo se udeležili seminarja »Organiziranje ni mačji kašelj«, ki smo ga organizirali SKEI Mladi v sodelovanju s Centrom za družbeno raziskovanje (Cedra). Seminar je potekal 8. in 9. v Kostanjevici na Krki. Iz ETI-ja se nas je udeležilo pet znanja željnih članov. Ker lahko sindikalna moč temelji le na stalnem organiziranju, na solidarnosti in aktivni članski bazi, je bil tudi seminar namenjen obravnavi sindikalnega organiziranja. Imeli smo številne delavnice, ki bodo udeležencem pomagale pri

gradnji bojevitih kolektivov in nadaljnjem delu. Da pa ni bilo vse samo izobraževanje, smo imeli tudi športne in ostale spremljevalne dejavnosti, ki so okrepile tovariški duh in delavsko solidarnost. Sama organizacija in izvedba seminarja sta bili uspešni, saj smo vsi odšli z dobrimi vtisi. Upam, da nas bo naslednje leto še več.

Za naše člane smo v septembru organizirali tudi strokovni ekskurziji. Sam sem se udeležil večdnevnega obiska zahodne Srbije. O njej ne bom pisal, saj jo je naša članica zelo dobro opisala. Več podrobnosti o ekskurziji in vtisih članice si lahko preberete na naslednjih straneh.

Enodnevna strokovna ekskurzija v Gardaland je bila organizirana na pobudo članov. Po številu udeležencev smo videli, da je bila to dobra odločitev. Tudi njim ni ušla zgodnja ura za odhod.

Vožnja skozi Slovenijo in po italijanskih pokrajinah jih je pripeljala do Gardskega jezera, kjer stoji zabavišče Gardaland. Ta nudi številne vratolomne vožnje, vodne dogodivščine, filmske predstave in še bi lahko našteval. Kot so povedali udeleženci, je bilo super in tudi vreme je bilo na ta dan kot naročeno. Imeli so tudi svoj Oktoberfest, na katerem so lahko okusili delček najpopularnejše prireditve, ki poteka v Nemčiji.

Glede na izkušnje, ki ste jih delili z menoj, lahko rečem, da sta bili obe ekscurziji zabavni in ste vsaj v večini uživali. Zahvalil bi se generalnemu direktorju mag. Tomažu Bergincu za donirana finančna sredstva, saj smo le tako lahko izpeljali ekscurziji na tem nivoju. Drugo leto pa gremo spet kaj novega raziskat.

Zadnji odmevni dogodek je bil izobraževanje sindikalnih zaupnikov in članov sveta delavcev. Seminar je potekal od 11. 10. do 13. 10. 2018 v Omišalju. Na tem seminarju so se nam pridružili kolegi iz podjetij Domel in Iskraemeco. Teme izobraževanja so bile zanimive in za nas zelo aktualne, saj nam tovrstno znanje pri sindikalnem delu vedno pride prav. Znanje smo nadgradili s temami: »Socialni dialog in kolektivna pogajanja – strukture in procesi na podjetniškem nivoju«, »Kolektivna pogajanja – odgovorno iskanje poti med željami in ekonomsko realnostjo«, »Praktikum – študij primera za družbe«, delo je potekalo v štirih skupinah in vsaka skupina je iz bilanc družbe oblikovala in analizirala relevantne podatke (kazalci, kazalniki) ter jih uporabila v utemeljitvah za predlagan dvig osnovnih plač v družbi. Po predavanjih smo imeli prosti čas, ki ga je lahko vsak porabil, kakor je želel. Nekateri za šport, drugi za raziskovanje okolice in tretji za druženje. V večini pa smo združili vse tri dejavnosti. Ob druženju smo s kolegi iz drugih dveh tovarn primerjali podjetja med sabo, si izmenjali primere dobrih praks in okrepili vezi. Z vsakim takšnim izobraževanjem si širimo obzorja in zato tudi lažje uporabimo znanje v praksi.

Naslednje leto se bodo tudi zvrstili razni dogodki, na katere boste člani vabljeni, in upam na čim večjo udeležbo. Se vidimo.

Joži Benc

Srbija je zabavna, Bosna očarljiva, a najlepše je še vedno doma

Zabavna zahodna Srbija – s temi besedami nas je konec septembra na izlet povabil naš sindikat. Kdo se ne bi strinjal s tem, da je na izletih ETI-jevega sindikata vedno zabavno? Mislim, da takega junaka ni. Nekaj pomislekov bi lahko imeli le ob trditvi, da je tudi zahodna Srbija zabavna. In veste, kaj? Res je takšna. Z nami, iz ETI-ja, pa dvojno zabavna.

Najprej smo se v poznih večernih urah posedli v avtobus: 25 jih je vstopilo v Kamniku, 68 na zasavskih lokacijah. Skoraj stotinja etijevcev se nas je podala na dobrih 400 kilometrov dolgo pot proti – Arizoni. Ne verjamete? Arizona se imenuje nakupovalna meka Balkana. Tu, sredi Bosne in Hercegovine, je bil naš prvi uradni postanek. Dve uri so nam zanj odmerili vodniki. Nekateri so ju porabili za jedačo, drugi za pijačo, tretji smo šli past zijala, kot se reče. Ki so marsikoga tudi precej drago stala. Imeli smo kaj videti in kupiti.

Pot smo nadaljevali po slikoviti pokrajini vzhodne Bosne do Tuzle. Pravijo ji tudi prestolnica soli, saj dobesedno leži na milijonih ton te za prehrano večine jedi nujne sestavine. Soli v Tuzli pripisujejo nastanek mesta – kot v zasavskih krajih premogu. Slanica v zadnjih letih privablja številne turiste. Tudi nas je pritegnila.

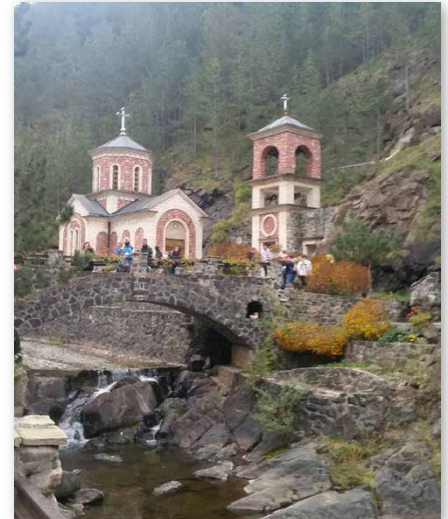
Naslednja točka je bila Bajina Bašta, v Zepter hotelu Drina nas je pričakala glasba. In pa seveda sobe – za vse izmučene od dolge poti. A takih ni bilo veliko. Utrujenost so zamenjali vtisi s poti in – seveda – tudi z avtobusa. Ljudje iz »keramike« si znamo popestriti tudi dolge vožnje v »neznano«.

Drugi dan izleta so sledili Mokra Gora in doživlja na železniški progi Drvengrad–Zlatibor. Stari vlak Šarganska »osmica« mi je obudil spomine na nekdanje vlake rajinke Jugoslavije. Proga, smo izvedeli, je res še del stare proge, ki je prestolnico Jugoslavije Beograd povezovala z Jadranom. Vodi pa čez goro Šargan. Je ozkotirna železnica, gradili so jo v času avstro-ogrške monarhije. Na njej je 22 tunelov in pet mostov, na dobrih 15 kilometrih smo premagali – skupaj z lokomotivo in kompozicijo, seveda – 300 metrov višinske razlike. Očarani smo bili nad Mokro Goro, kjer je slavni režiser Emir Kusturica posnel celovečerec Življenje je čudež. Drvengrad je pravi etnološki spomenik, Kusturica pa njegov skoraj častni občan. V bližnji Beli vodi je izvir, za katerega pravijo, da zdravi oči in duha. Mi smo poskusili. Če že nismo spregledali, smo se tistega dne vsaj še enkrat – umili.

Sledil je Zlatibor, ki velja za srbsko turistično središče. Obiskali smo tržnico, zvečer nas je čakala prava balkanska »fešta«.

Tretjega dne so bila pred nami sama naravna čuda: planina Tara, jezero Zaovine z razgledno točko kozja steza, reka Drina, ki razmejuje Bosno in Srbijo. Na jezeru Perućac nas je pričakala ladja in kosilo na njej, poskusili smo tudi klekovačo, sledila je vrnitev skozi Zagreb v Slovenijo.

Za pokrajino zahodne Srbije pravijo, da je zaradi svoje zaprtosti odmaknjena od sveta, vendar se počasi odpira in prevzame vsakogar, ki se v njej ustavi. Prevzela je tudi nas, a ne toliko, da se ne bi že nekoliko ven iz Zagreba razveselili naših gričev. Doma je le doma.

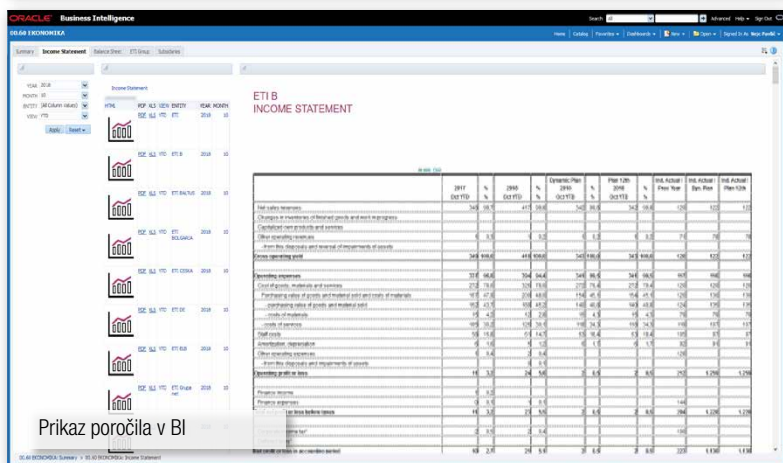
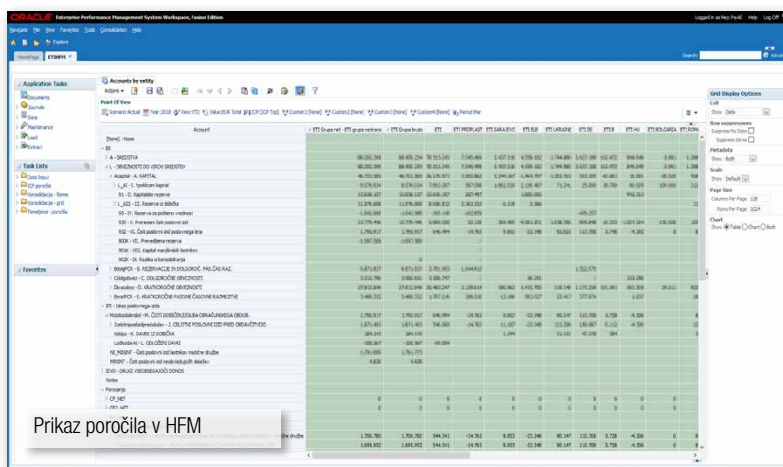

Nejc Pavlič

HFM (Poročanje o poslovanju skupine ETI)

Hyperion Financial Management (v nadaljevanju HFM) je spletna aplikacija, ki vsem družbam v skupini ETI omogoča poročanje o poslovanju neposredno v programsko rešitev za izvedbo konsolidacije (prej enotni poročevalski paketi v Excel-u). Konsolidacija je metoda, s katero se poslovanje vseh družb v skupini izkaže kot eno samo podjetje, kar pomeni, da se v postopku izločijo vsi medsebojni odnosi med družbami v skupini.

HFM aplikacija je ena izmed orodij podjetja Oracle, od katerega že 10 let uporabljamo aplikaciji BI in HP. Ravno povezljivost teh orodij in prikazovanje rezultatov v BI, je na koncu pripeljalo do odločitve za uvedbo HFM-ja v skupino ETI.

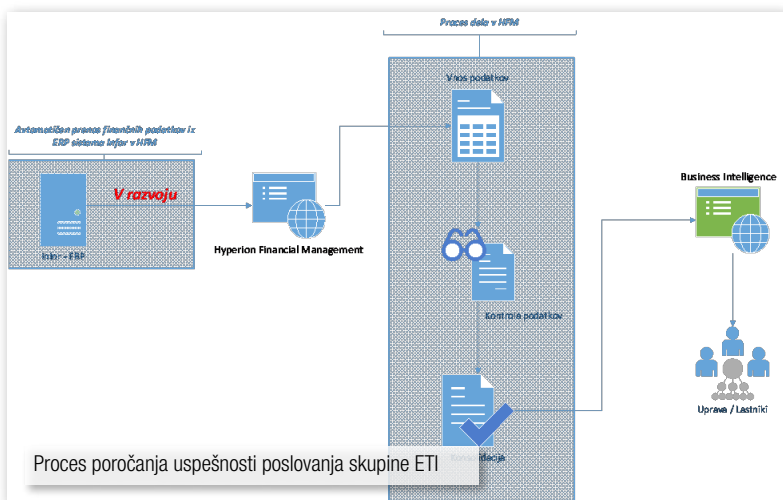
Za uvedbo programa za izvajanje konsolidacije smo se odločili zaradi mesečnega poročanja poslovanja za celotno skupino. Pred uporabo HFM-ja se je konsolidacija izvajala kvartalno v Excelu, kamor je bilo potrebno ročno vnašati vsa poročila iz poročevalskih paketov in medsebojne odnose v skupini. To je pomenilo, da jih je lahko vnašal in pregledoval le en uporabnik in posledično je bil tudi čas priprave podatkov zelo dolg. Prav tako je lažje prišlo do napak pri vnašanju podatkov iz poročevalskega paketa, zato jih je bilo tudi težje najti, saj je moral uporabnik zopet pregledati izvorno tabelo. Z uvedbo te aplikacije smo pospešili proces konsolidacije in zmanjšali možnost napak pri vnosu podatkov, saj aplikacija na podlagi določenih kontrol že avtomatično preverja skladnost vnešenih podatkov. Tako je lažje odpraviti oziroma obvestiti uporabnike o napačnih podatkih in dati večji poudarek sami vsebini.

Sam proces v HFM aplikaciji je precej hitrejši, saj lahko različni uporabniki istočasno vnašajo in pregledujejo podatke. Proces se začne z vnašanjem podatkov v vnaprej pripravljene predloge po posameznih hčerinskih podjetjih. Ko administratorji podatke pregledajo in uskladijo, se začne konsolidacija. Po končani konsolidaciji in potrditvi administratorja se podatki prenesejo v BI aplikacijo.

HFM je avtomatično povezan z BI aplikacijo, v kateri imamo pokrita vsa glavna vsebinska področja (prodaja, nabava, reklamacije, plan, terjatve, proizvodnja, itd.), in ki se uporablja za prikazovanje in izdelavo raznovrstnih izpisov in analiz.

S tem, ko smo HFM povezali z BI aplikacijo, zagotavljamo lažji in hitrejši dostop do podatkov za potrebe lastnikov in vodstva skupine ETI.

Za še večjo avtomatizacijo procesa pa bomo poskrbeli, ko bo ta direktno povezan z našim Infor ERP sistemom. Na ta način bomo omogočili osveževanje podatkov v podjetju ETI d.o.o. ter ETI Proplast. Tako bomo poenostavili tudi proces vnašanja podatkov, saj bosta uporabnika s tem imela vse podatke prenesene iz ERP sistema Infor v HFM, seveda z določenimi ročnimi popravki.

Izток Vozelj

Triki za uporabo aplikacij – BI

S tem postopkom, znotraj BI-ja, lahko mere poljubno filtrirate in tako prikazujete v enem pogledu več različnih informacij, ki jih drugače z uporabo skupnih filtrov ne bi mogli. Tako kot primer z »bin-si« je tudi ta predstavljeni primer shranjen v skupni mapi BI_SALES\1_BI delavnica, pod imenom »2_prikaz_mer«.

Pa si oglejmo primer, pri katerem želimo imeti za določeno podjetje in izbrano prodajno skupino izdelkov prikaz realizirane količine in vrednosti v letošnjem letu (prvih 10 mesecev), oceno za celotno leto ter plan za naslednje leto po obeh merah. Poleg tega pa še prikaz indeksa realizirane vrednosti na celotno oceno letošnjega leta.

Najprej izberemo skupne filtre, in sicer v našem primeru podjetje 10 (ETI, d. o. o.) ter skupino izdelkov ASTI. V našem primeru bomo spremljali količino in vrednost za vsak izbran scenarij, zato si najprej pripravimo vse mere, in sicer 3-krat prodajno količino in 3-krat vrednost (slika 1). Naslednji korak je definicija filtra znotraj mere, zato izberemo kot 1. mero količino in možnost »Edit formula« (slika 2). Odpre se nam novo okno, znotraj katerega se nam prikaže obarvana mera »F_SALES_DOCS«, »M_QUANTITY_PRIM«, ki jo z izbiro »Filter« (slika 3) definiramo z želenimi dimenzijami (slika 4). V našem 1. primeru bo to realizacija (dimenzija scenarij) v valuti koncerna (dimenzija valuta), pri čemer je tip dokumenta račun, dobropis in bremepis (dimenzija tipa dokumenta) za prvih 10 mesecev letošnjega leta (datumska dimenzija). Vse te dimenzije posamično izberemo iz menija na levi strani in celotno izbiro potrdimo (slika 5). Znotraj se nam zdaj formula spremeni glede na izbrane filtre. Zdaj nam ostane samo še to, da spremenimo ime stolpca, kar storimo z izbiro možnosti »Custom Headings« (slika 6). V našem primeru bo to »Realizirana količina v prvih 10 mesecih 2018«. Enake korake zdaj izvedemo še na meri »neto vrednost«, s tem da ta stolpec poimenujemo »Vrednost realizacije v prvih 10 mesecih 2018«.

Naslednji korak je priprava mer za oceno. Tukaj imamo zdaj 2 možnosti, in sicer, ali se držimo zgoraj opisanega postopka s to razliko, da pri scenariju izberemo oceno in ne omejujemo mesecev, ali pa da samo skopiramo obe formuli v novi meri in spremembe naredimo znotraj formule. Mi običajno izberemo to 2. možnost in potem spremenimo samo ime stolpcev – »Ocena količine za 2018« in »Ocenjena vrednost za 2018«. Tudi pri prikazu planskih podatkov za naslednje leto so koraki enaki s to razliko, da izberemo leto 2019 in scenarij plan. Stolpce poimenujemo v »Planska količina 2019« in »Vrednost plana 2019«. Za konec nam tako ostane samo še prikaz indeksa realizirane na ocenjeno vrednost tekočega leta. Tega se lotimo tako, da v izbor dodamo poljubno polje in ga preimenujemo v »Ind. real/oc 2018«. Zdaj nam ostane še, da oblikujemo ustrezno formulo. Glede na to, da imamo obe vrednosti že v dveh obstoječih stolpcih, jih preprosto izberemo s »Column« (slika 7), nato se nam prikažejo vse dimenzije in mere obstoječega poročila. Najprej izberemo realizirano vrednost, dodamo želen aritmetični operator (v našem primeru deljenje) in še ocenjeno vrednost (slika 8). Na koncu samo še poljubno oblikujemo preglednico, naslov in po potrebi imena stolpcev tako, kot kaže primer pri skupnih mapah (slika 9).

Upamo, da so vam tovrstni nasveti v pomoč pri vsakodnevem delu. Seveda pa bomo veseli vsakršnega predloga oz. izziva, da vam poenostavimo delo z aplikacijami znotraj IS skupine ETI.

The screenshots illustrate the following steps:

- 1:** Initial setup of measures in the 'Criteria' tab. The 'Selected Columns' list includes 'Količina' and 'Neto vrednost'. The 'Filters' section shows a filter for 'Sifra podjetja'.
- 2:** Opening the 'Edit formula' dialog for a measure.
- 3:** Selecting the 'Filter' option in the 'Edit Column Formula' dialog.
- 4:** Defining the filter criteria in the 'Filter' dialog.
- 5:** Confirming the filter selection.
- 6:** Changing the column heading in the 'Edit Column Formula' dialog.
- 7:** Selecting the column for the formula in the 'Edit Column Formula' dialog.
- 8:** Applying the formula to the measure.
- 9:** The final 'Prikaz mer' (Measures) table showing the calculated values for 'Količina' and 'Vrednost' across different scenarios and time periods.

Sebastjan Lazar

Šotor iz podjetja ETI ELB

Šotor, postavljen še v podjetju ETI ELB

Šotor, postavljen na izlakah

Iz podjetja ETI ELB smo poleg nekaterih naprav, materiala, končnih izdelkov, pisarniške opreme zaradi pomanjkanja skladiščnih kapacitet pripeljali tudi šotor. Demontažo šotor na Slovaškem in montažo na izlakah je uredilo podjetje Petre, d. o. o., z Vranskega. Postavljen šotor v podjetju ETI ELB je bil primeren za 414 paletnih mest, na izlakah pa smo zaradi drugačne razporeditve regalnih mest pridobili manj paletnih mest (predvsem zaradi ureditve primernih skladiščnih prostorov za omarice, ki so večjih dimenzij). Med že obstoječima šotoroma v odpremnem skladišču smo uredili v nov šotor iz podjetja ETI ELB tudi prehod. Predhodno pa je bilo treba na mestu postavitve urediti tudi primeren plato za postavitve novega šotor. Dolžina novega šotor je 20,1 metra in širina 18,2 metra. Z omenjenim šotorom smo deloma prostorsko razbremenili materialno in deloma odpremno skladišče (v levem delu skladišča skladiščimo material, v desnem delu pa končne izdelke).

Sabina Pešec

Rezultati fotografskega natečaja »Halloween«

V okviru tokratnega fotografskega natečaja sta v uredništvo prispeli dve fotografiji in ker obe enako dobro upodabljata noč čarovnic, se je žirija odločila, da bo 1. nagrado podarila obema.

Avtorja se za koriščenje nagrade lahko dogovorita z Jožetom Ključevškom (int. št. 218).

Čarovnice, avtor: Marjan Lipovšek

Jack-o'-lantern, avtor: Anja Konič

Joži Benc

Osvežitveni tečaj za prostovoljce

Seminar izobraževanja in usposabljanja za organizirano in kakovostno prostovoljsko pomoč.

Inštitut Antona Trstenjaka je slovenska nacionalna znanstvena ustanova za gerontologijo. To je veda, ki se posveča staranju in starosti (grško: géron – star, prileten, siv; stárec, starček, in lógos – govorjenje, beseda, pogovor, govorica). Inštitut študijsko spremlja gerontološka spoznanja in rešitve po svetu, raziskuje domače probleme in vire za njihovo reševanje; z razvojnimi programi snuje sodobne rešitve in jih uvaja na terenu. Posebej se posveča psihosocialnim, zdravstvenim, poklicnim in okoljskim vidikom gerontologije.

V okviru tistih svojih dejavnosti, ki so namenjene terenskemu delu, pa, prek različnih medgeneracijskih društev za kakovostno in zdravo staranje ter medgeneracijsko sodelovanje, izvaja tudi izobraževanje in usposabljanje prostovoljcev. V zvezi s tem svojim poslanstvom je inštitut, v času od 15. 11. do 17. 11. 2018, organiziral v Dobrni večdnevni seminar – imenovan »osvežitveni tečaj za prostovoljce«. Namenjen je bil torej prostovoljcem oz. voditeljem prostovoljskih medgeneracijskih skupin; članom Zveze družinskih oskrbovalcev in članom mreže medgeneracijskih društev.

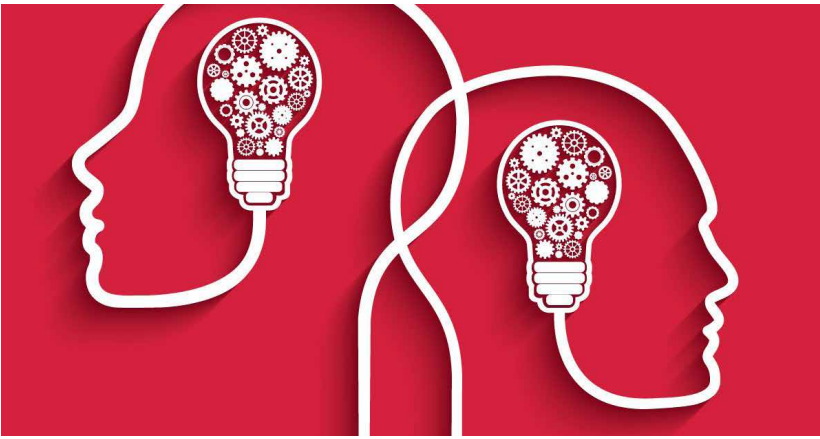
Iz medgeneracijske skupine za kakovostno staranje Pomladni cvet pri Medgeneracijskem društvu Srečno Zagorje so se seminarja udeležili Joži Benc, Marija Grošičar, Ferida Bačić, Olga Likar, Boris Jesenšek in Helena Odlazek kot predsednica

MD. Vse navedene udeležence so bile ali pa so še vedno aktivno zaposlene v podjetju ETI, d. d., Izlake.

Program seminarja je bil zelo obsežen, a kljub tridnevni trajanju vendarle dovolj raznolik in zanimiv. Dejavnosti po programu so se v bistvu začele že relativno zgodaj zjutraj – še pred zajtrkom – z jutranjo rekreacijo pred hotelom Park in se zaključile kar dokaj pozno – nekeje do 22. ure. Ob obravnavanju aktualnih in pomembnih tem – prek predavanj, predstavitev programov, poročil, izmenjave izkušenj, dobre prakse in razprav – so se čez dan zvrstile tudi dobrodošle in poživljajoče sprostitvene in rekreacijske dejavnosti (pohod po okolici Dobrne, plavanje, doživljajski skupnostni ples, sprostitve v zdravilišču po lastni izbiri, uporaba zdraviliških storitev).

Kot zanimivost velja omeniti informacijo dr. Jožeta Ramovša, s katero je med seminarjem seznanil udeležence. Inštitut AT bo namreč v kratkem začel program izobraževanja o domoljubju – Starajmo se domoljubno. To je njihov novi projekt in se bo, kot pilotna študija, najprej izvajal le v dveh izbranih mestih – eno od teh bo Zagorje –, in sicer z vključitvijo oz. sodelovanjem Medgeneracijskega društva Srečno.

Vita Vukotič

Zakaj talent potrebuje odvezane roke?

Slovenija bo leta 2050 peta najstarejša populacija na svetu. Na trgu dela je vsako leto 10.000 delovno aktivnih manj. O bitki za talente je bilo že veliko povedanega, a ko si jih priborimo, se zgodba šele začne.

Peter Florjančič je eden najbolj znanih izumiteljev v Sloveniji, ki je med drugim izumil tudi razpršilo za parfume. Ni pa edini. Na teh tleh smo izumljali že pred 5.000 leti: pri Vrhniku je bilo namreč najdeno prvo kolo z ojnico na svetu. Tudi žepno računalno je razvil Slovenec, France Rode. Ena od slovenskih gazel, Duol, prav v tem trenutku razvija balone za skladiščenje surovin na Marsu.

Nekaj je očitno v teh naših slovenskih genih, zaradi česar je inovatorstvo v tem okolju prisotno nadpovprečno. Navzlic temu se velikokrat zgodi, da posamezniki, ki talentiranost in inovativnost izkazujejo v svojih življenjepisih in CV-jih, na svojih delovnih mestih tega ne dostavijo. Kako torej delati s talentiranimi posamezniki, da bodo radi in zavzeto delali, prav v naših podjetjih? Kot inženirka in predstavnica milenijske generacije, ponujam tri napotke.

Raziskave kažejo, da otroci do svojega 17. leta besedo »Ne« slišijo kar 150.000-krat, besedo »Ja« pa le 5.000-krat.

Simon T. Bailey, ki je v 30 letih kar 1.700 podjetjem pomagal doseči transformacijo kulture v podjetjih, navaja izsledke raziskave, ki so jo izvedli na skupini 4-letnikov, ki so delovali na nivoju genijev. Znotraj te iste skupine je v zgodnjih 20 letih samo še 10 % posameznikov izkazovalo lastnosti genijev in v poznih 20. ali zgodnjih 30. letih le še 2 %.

Dajte nam svobodo in ne bojte se zagnanosti

Kam je izginil ves ta potencial? Lahko človek z leti, namesto da bi razvil svoj potencial, ravno obratno, tega izgublja?! Očitno lahko. Tudi zato, ker raziskave kažejo, da ko otroci dosežejo 17 let, so besedo »Ne« slišali 150.000 x in »Ja« samo 5.000 krat.

Vita Godec, prejemnica priznanja AmCham Top Potential of the Year 2018 izpostavlja »Ko sem se po delu v Veliki Britaniji vrnila v Slovenijo kot raziskovalka v večjem farmacevtskem podjetju sem pokala od energije in zagona. Vendar pa sem hitro ugotovila, da moj stil dela ne sovпада s stilom dela v tem podjetju. Ožigosana sem bila kot »preveč zagnana«. A ni škoda, da podjetje ne izkoristi mlade energije?! Kako naj damo vse od sebe, če mam »zvezane roke«? Dajte mladim več kot samo delovno mesto – dajte nam prave priložnosti in odgovornost in pokazali vam bomo, kaj zmoremo.«

In kako nam lahko odvezete roke? Pustite nam na primer, da si sami določimo roke za izvedbo: mogoče boste presenečeni in bodo ti še strožji, kot bi jih postavili vi. Postavite cilj in nam za to namenite določena sredstva, ki jih lahko porabimo za doseg tega cilja. Pot, kako doseči ta cilj, pa prepustite nam.

Investirajte ne le v stroje, temveč v nas

Moj drugi nasvet je: investirajte v naš osebni razvoj. Naša generacija je absolutno navdušena nad izobraževanjem. Radi se učimo. Ampak ne iščite sami izobraževanj, ki bi bila nam v korist, pustite nam, da si sami poiščemo, kar bi nam ustrezalo. Na ta način bomo ta izobraževanja dojemali kot svoje hobije in ne kot nekaj, kar opravljamo v sklopu dela.

Odstranjujte nam strah

Zadnji nasvet zastavljam v obliki vprašanja: se bolje sliši »stres na delovnem mestu« ali »strah na delovnem mestu«? Pojma »stres« in »strah« velikokrat kar enačimo. A gre za dve ločeni stvari. In največkrat, ko govorimo o stresu, pravzaprav s tem mislimo strah. Človeku, ki ga je strah, se po glavi lahko vrti samo ena od dveh stvari: beg ali boj. In v tem stanju nihče ne more biti inovativen in še posebno ne razvijati svojega potenciala. Če nas bo strah, se bomo odločali neracionalno in delali bomo napake. Zato je pomembno, da delamo v okolju, kjer so napake sprejete kot del učenja.

Kar najboljše pogoje za to, da vam bodo zaposleni lahko pomagali pri vaši rasti jim boste dali, če jim boste: odvezali roke, investirali v njihov osebni razvoj in jim dali vedeti, da so napake del učenja. Ne bijte le zgolj bitke talentov, ampak dajte priložnost talentom, ki jih že imate, da bodo bili bitko za vas.

Borut Markošek

Pohodi

ETI-jevi planinci smo se v zadnjem kvartalu 2018 povzpeli na Rodico, Virnikov Grintovec in Lubnik.

Rodica (1966 m) je zelo razgledna gora v južnem delu Julijskih Alp. Gora je nad Bohinjem v Spodnjih Bohinjskih gorah. Leži v Triglavskem narodnem parku na meji med Bohinjem in Primorsko. Z vrha je lep pogled na Julijske Alpe ter Škofjeloško in Cerkljansko hribovje. V zimskem času je zelo priljubljena med turnimi smučarji. Vrh ima vpisno skrinjico. Rodico prečka dobro markirana planinska pot – Slovenska planinska pot, ki vodi med Šijo in Črno prstjo veseskozi v bližini glavnega grebena Spodnjih Bohinjskih gora in po njem. Orientacijsko najlažji in najmanj naporen dostop je od zgornje postaje vse leto obratujoče gondole na Vogel.

Rodica

Virnikov Grintovec

Vogel

Prav to variantno smo na oktobrskem pohodu uporabili tudi ETI-jevi planinci.

V novembru smo se odpravili na Virnikov Grintovec, ki je 1654 m visoka gora in leži severno od Jezerskega, na mejnem grebenu med Slovenijo in Avstrijo. Z vrha, na katerem sta vpisna skrinjica in žig, se nam odpre lep razgled na najvišje vrhove Kamniško-Savinjskih Alp in osrednje Karavanke.

Stari grad

Zadnji letošnji planinski cilj, decembrski, je bil Lubnik – 1025 m visoka gora, ki se strmo dviga zahodno od Škofje Loke. Z vrha, na katerem stoji planinski dom, se nam odpre lep pogled na Gorenjsko in gorovja, ki obdajajo omenjeno pokrajino.

(Vir: Hribi.net in Wikipedija)

Lubnik

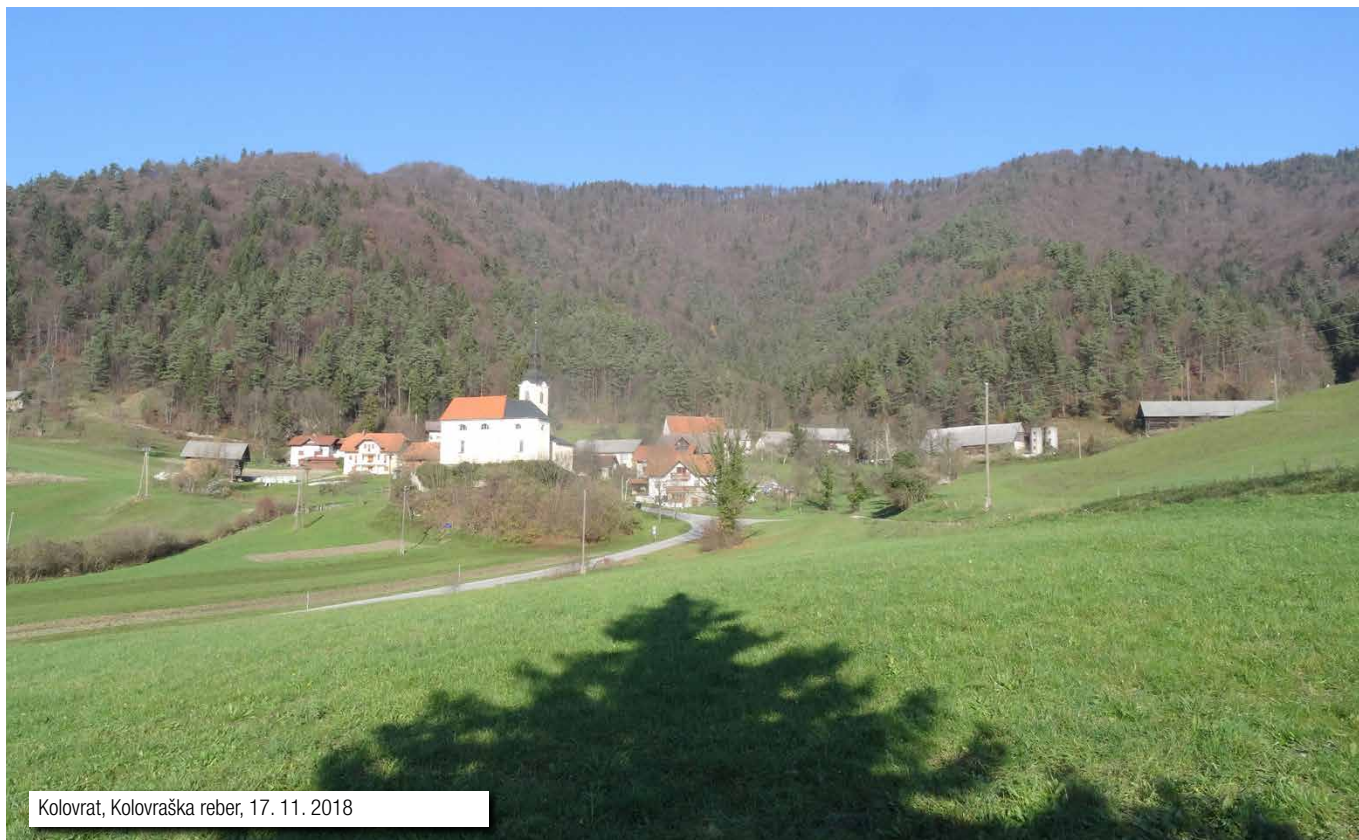
PLAN POHODOV ZA LETO 2019

- Januar** - Krim
- Februar** - Artviže – Škocjanske jame
- Marec** - Furlanovo zavetišče pri Abramam
- April** - Kobariški stol
- Maj** - Ciprnik – Martuljski slapovi
- Junij** - Hochlantsch skozi sotesko Barensschutzklamm (Avstrija – Graz)
- Julij** - Vršič prvi dan Prisojnik, drugi dan Mala mojstrovka 2 dni
- Avgust** - Tosc
- September** - Mrežce, Brda in Lipanski vrh
- Oktober** - Olševa
- November** - Trdinov vrh
- December** - Košenjak

Ture se izvajajo prvo soboto v mesecu, razen če je praznik ali slabo vreme. V tem primeru se tura prestavi za en teden.

Darko Dolinar

Po Sloveniji - Kolovrat, Kolovraška reber

Kolovrat je naselje v Občini Zagorje ob Savi. Od Izlak je oddaljen šest kilometrov. Obdajajo ga hribi. Tako se iz Kolovrata navzven vidi le na Zasavsko goro.

Kolovrat sestavljajo objekti: cerkev sv. Lovrenca, župnišče, gasilski dom, nekaj hiš s kmetijami. Na začetku naselja je tudi obnovljen grad. Vzhodno od župnišča je bila nekoč štiri-razredna osnovna šola, ki so jo pozneje podrli. Cerkev v Kolovratu je farna cerkev, ki ima tudi podružnice. Podružnice fare Kolovrat so Briše, Borje, Strma Njiva in Žvarulje. Ob kolovraški cerkvi je pokopališče. Še eno pokopališče je 300 metrov jugovzhodno od cerkve, od koder sem naredil objavljeno sliko.

Severno od Kolovrata leži Kolovraška reber. Vršni del se imenuje Reber. Smer Kolovraške reberi je vzhod–zahod. Glavni vrh je visok 876 metrov. Na vzhodu se Kolovraška reber začne v Orehovici, na zahod pa se nadaljuje čez greben Na Škalah čez Golčaj proti Limbarski gori. Na severni strani Kolovraške reberi so Trojane. Pristop na vrh Kolovraške reberi je z juga po poti iz Kolovrata in s Strne Njive. S severa pa iz Trojan mimo Dolin. Po celem grebenu pa je tudi lovska steza, tako da je greben prehodan. Pred desetimi leti sem šel peš od doma na Limbarsko goro. Od tam pa mimo Golčaja na greben vse do Orehovice pri Izlakah. Priporočljiva pa je naslednja izvedba grebenskega prečenja Kolovraške reberi. Turo začnemo v

Kolovratu. Potem gremo proti zahodu po cesti na Strmo Njivo, poten še naprej po kolovozu in cesti do naselja Borje. Tam pa gremo na greben Na Škalah in nato naprej do Dolin. Z Dolin se povzpemo na vrh Kolovraške reberi. Tam je manjši lesen razgledni stolp. Potem gremo naprej po grebenu. Vseskozi je smer vzhod. Greben se potem konča v Orehovici.

Kolovraško reber vidim tudi od doma. Letos poleti okrog devete ure se je nad rebrijo pomikala nevihtna fronta. Pa je strela udarila na začetek grebena na levo stran slike. Nekoliko pozneje je strela udarila na sredino grebena. Potem so šli nevihtni oblaki proti Čemšeniški planini. Pri nas je bilo skoraj povsem jasno. Svetila je luna. Potem je prišlo nekaj temnih oblakov. Osemdeset metrov stran na južni strani je drog električne napetosti. Enkrat pa je samo počilo. Snop strele se je potegnil v tisti drog. Močno je počilo. Na vrhu droga se je pojavil ogenj, se mi zdi velikosti osemkrat osem metrov in debeline kakšne pol metra. Ker je električni drog dobro ozemljen, so strelovski posrkali strela in ogenj je kmalu ugasnil.

Letos pa je bilo nekaj novega tudi v Planici. Lani je v Vikersundu Avstrijec Stefan Kraft po-

letel 253,5 metra, kar je bil nov svetovni rekord. Letos pa je v Planici tudi Avstrijec Gregor Schlierenzauer poletel prav tako 253,5 metra. Pri tem pa je nekaj metrov drsal z rokami po snegu. Naključje. Dva Avstrijca, dve skakalnici, dolžina pa enaka.

Letos mineva deset let, ko so prenehali izdelovati avtomobil Jugo. Tudi jaz sem ga vozil. Kar dobro mi je služil. Nekoč pa sem na njem odkril veliko tehnično napako. Iz Gorenjske sem se peljal po avtocesti mimo Šmarne gore. Mislil sem se peljati v Ljubljano. Toda opazil sem, da je prestavni drog zelo ohlapen. To ne bo nič dobro. V Šentvidu sem zapeljal na lokalno cesto proti Črnučam. Tam sem drog za menjavo nekoliko dvignil in ostal mi je v rokah. Zapeljal sem s ceste. Potem sem z dvigalko dvignil avtomobil. Spodaj pod menjalnim drogom je bil pokrov, ki sem ga odvijal. Razcepka, ki je varovala drog pred izpadanjem, je imela premer le en milimeter. Zlomila se je. Na tisto mesto sem zataknil žico in privijačil pokrov. Potem sem se normalno odpeljal domov. Mehanik mi je potem povečal luknjo na menjalnem drogju na tri milimetre in tolikšno je dal tudi razcepko. Tolikšna bi morala biti že originalna.

Vir podatkov: Wikipedija

Sabina Pešec

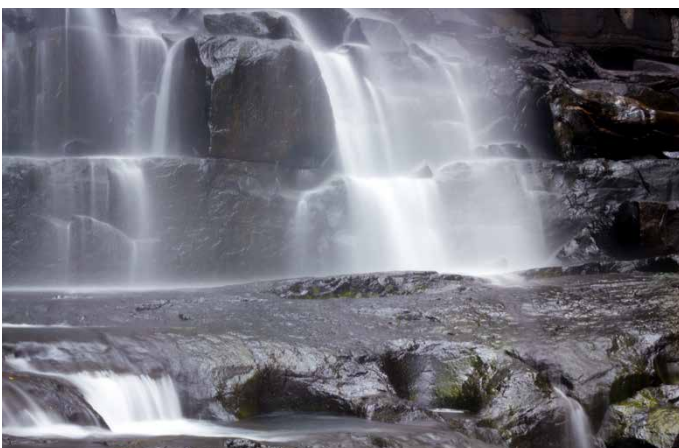
Mozambik

Prva stvar, s katero se mora človek sprijazniti, ko pristane v Mozambiku (in na splošno Afriki), je, da čas tam teče bistveno počasneje, kot smo Evropejci navajeni. Že prva izkušnja, ko nas je 20 čakalo na vizo več kot tri ure, je bila zelo poučna. Kaj kmalu smo tudi nehali planirati, da nam bo kdaj uspelo pozajtrkovati prej kot v dobri uri. Verjetno lahko to uvrstimo med kulturne razlike.

Naš zelo optimističen originalni plan, kako bomo videli tako morski nacionalni park Quirimbas na severu države kot vsaj enega od nacionalnih parkov v notranjosti države (ali soseščini), obiskali arhipelag Bazaruto in celo odleteli na ogled Viktorijinih slapov, je zelo hitro povozila mozambiška realnost. Že pred odhodom so nas namreč opozorili na stanje tamkajšnjih cest, ki jih najverjetneje, potem ko so jih zgradili, niso več niti povohali. Vožnja je tako izgledala kot slalom med globokimi udarnimi jamami, 450-kilometrsko razdaljo pa nam je na primer uspelo premagati

v desetih urah – pa še to le s pomočjo zelo izkušenega voznika.

Naš potovalni veleplan je bil torej zožan na spodnji del Mozambika. Po pristanku in nočitvi v glavnem mestu Maputo smo odleteli (nakup teh letalskih kart je bil naložba meseca) v Beiro in se od tam odpeljali v nacionalni park Gorongosa. Ta park še ni tako razvit kot nekateri drugi v regiji, potrebno bo tudi še veliko dela, da se popravi vsa škoda, ki jo je naredila državljanska vojna, lahko pa se pohvali z izjemnimi zaposlenimi z ogromno znanja in veliko strastjo do dela, ki ga opravljajo. Poleg skrbi za živali pa v parku vlagajo tudi v izboljšanje življenjskih razmer in gospodarski razvoj lokalnega prebivalstva, saj je ta predel še zelo nerazvit. S tem, ko smo plačali določene izlete, smo tako tudi mi pomagali – tako živalim kot ljudem. Seveda pa je park že zdaj vreden ogleda – od blizu smo lahko opazovali levinjo z mladiči, po gozdni poti so nas preganjali sloni (no, mnenja okoli tega, koliko je šlo za preganjanje, so sicer deljena

– ampak vztrajam), po samem kampu so se prosto sprehajale družine pavijanov in divjih prašičev... Z eno besedo – super!

Naprej nas je pot vodila (po neslavni avanturi s propadlo demonstracijo avtomehaniških sposobnosti našega šoferja, trikratni menjavi avta in potem končno že omenjeni 10-urni vožnji) v Vilanculos, kjer smo hitro pozabili na zgođe in nezgođe poti, saj so nas pričakali bungalovi direktno ob plaži. Vilanculos leži neposredno ob arhipelagu Bazaruto, kjer so prelepi koralni grebeni z ogromno raznobarnimi tropskimi ribami in malimi peščenimi otočki. Tam smo uživali par dni in zadnji dan videli in tudi plavalci celo z želvo velikanko.

Sledil je premik v Tofo in plavanje z morskimi psi kitovci. Zadeva izgleda nekako takole: vozite se naokrog v motornem čolnu, v polni bojni opremi plavutk, maske, s šnorklom v ustih in v nizkem štartu, da se, ko vodja izleta zavpije "go go go", čimbolj kontrolirano prekucnete v vodo (po možnosti ne nekemu na glavo) – in se kar naenkrat znajdete pred živaljo v velikosti nekaj avtobusov. Prvič se človek kar malo ustraši, plankton gor ali dol. Ampak potem pa kar gre in če si dovolj hiter, lahko celo nekaj časa plavaš ob njem. V Tofu smo si pobljže pogledali tudi način življenja lokalcev. Že takoj se vidi, da turizem tukaj ni tako močno razvit, saj so ljudje avtentično prijazni.

Naslednji postanek je bil polotok Inhaca, samo slabih 40 km oddaljen od glavnega mesta, a očitno vseeno pozabljen od vseh. Njihov edini pomol je v ruševinah, zato smo se s trajekta izkrcali najprej v čolne, potem pa nahrbtnik / torbo nad glavo in hop v morje. Če v Mozambiku čas teče počasi, se na Inhaci popolnoma ustavi in vsaj enourna zamuda je, kot nam je povedal vodič, že predvidena in vračunana v kakršenkoli plan.

Na polotoku so stari običaji še precej prisotni, čisto smo bili počaščeni, ko so nas svečano predstavili tudi kralju otoka (uradno sicer neke vrste guverner, ampak je funkcija dedna). Tudi Inhaca je polna lepih peščenih plaž in koralnih grebenov, tam sva z očetom zadnji dan naredila še en potop, oziroma bi se lahko reklo kar blizu potop, saj sva zaradi močnega toka praktično odglisirala mimo grebena.

Potovanje smo zaključili z ogledom glavnega mesta Maputo. Pod črto lahko rečem, da je Mozambik res vreden ogleda, čeprav so cene, glede na standard, precej visoke. So pa ljudje zelo odprti in prijazni, narava je lepa, na voljo je veliko različnih aktivnosti... Lahko rečem samo, da upam, da se še kdaj vrnemo.

Melita Klemen

Sweet energy – knjiga receptov, ki navdihuje – zahodnoevropske države tretjič

Kot zadnji dve zahodnoevropski državi predstavljamo Belgijo in Nizozemsko. Ti dve državi tvorita skupaj z Luxembourgom Beneluks.

Čokoladne školjke

Atomium v Bruslju

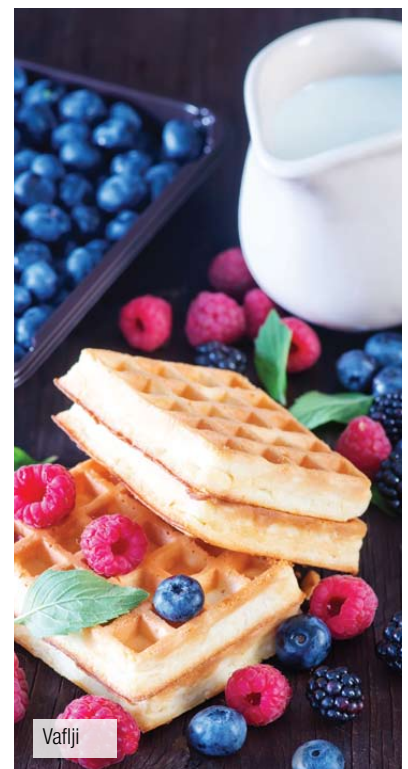
Belgija

Belgija ima uradni naziv Kraljevina Belgija. Je ena izmed ustanovnih članic Evropske unije, s pomembnim sedežem v Bruslju. Razdeljena je na tri regije, in sicer regijo Bruselj, Flandrijo, kjer govorijo nizozemsko, in Valonijo, ki velja za francosko/nemško govoreče območje. Belgija je manjša država v Evropi, hkrati pa je zaradi svoje lege in politične pomembnosti gosto naseljena. Poleg tega velja za bogato državo. Njihovo največje mesto je Antwerpen, znano po pristanišču in diamantih – v mestu imajo več borz in bank diamantov ter ogromno diamantnih podjetij. Ne glede na to, da velja za eno izmed manjših držav v Evropi, ima zelo pestro pokrajino – obalo na severu, gričevja v osrednjem delu in hribovito pokrajino v južnem oziroma jugovzhodnem delu države. Prav tako imajo zelo lepo arhitekturo – mesta Brugge, Ghent, Bruselj ... so med bolj poznanimi. Za državo so značilne mile zime, hkrati pa tudi hladnejša poletja in tudi več vlage. Lahko bi rekli, da je njihovo podnebje bolj kot ne dolgočasno. Kar pa velja ravno nasprotno za njihovo hrano. **Na kaj najprej pomislim, ko rečem belgijska hrana? Čisto preprosto – vaflije in pralineje, seveda.** Ti so ena izmed mnogih specialitet belgijske hrane. Posebno vlogo pri njih imajo morski sadeži. Ena izmed njihovih nacionalnih jedi so dagnje z ocvrtim krompirčkom, za katerega Danci trdijo, da je njihovega izvora. So veliki ljubitelji in tudi poznavalci piva, ki ga ne uporabljajo samo za pitje, temveč večkrat tudi pri pripravi hrane. Recept, ki smo ga izbrali, pa so seveda vaflije.

Belgijski vafelj

Sestavine

2 skodelici večnamenske moke
3/4 skodelice sladkorja
3-1/2 čajne žličke pecilnega praška
2 veliki jajci, rumenjaka in beljaka ločena
1-1/2 skodelice mleka
1 skodelica stopljenega masla
1 čajna žlička vaniljevega ekstrakta
Narezane sveže jagode ali sirup

Vafliji

Priprava

V posodi zmešamo moko, sladkor in pecilni prašek. V drugi posodi rahlo stepemo rumenjake. Dodamo mleko, maslo in vaniljo ter dobro premešamo. Maso nežno primešamo k suhim sestavinam. Beljake stepemo v čvrst sneg in ga previdno dodamo masi.

Pečemo v vnaprej segreti aparatu za peko vafjev po navodilih proizvajalca, dokler niso vafliji zlato rjavi. Postrežemo z narezanimi svežimi jagodami ali sirupom.

Nizozemska

Nizozemska velja za zelo liberalno državo. Marsikaj, kar je drugje nelegalno, so v tej državi legalizirali. Velja tudi za državo, katere del je bil »izvzet« morju. Je ena izmed zemljepisno najnižje ležečih držav, z značilnimi polderji – zemlja, iztrgana morju, zavarovana z nasipi, ki leži pod morsk gladino. Poleg ozemlja v Evropi ima Nizozemska svoja ozemlja zunaj Evrope – to so še trije karibski otoki, in sicer Aruba, Curaçao in Sint Maarten, ter še nekaj manjših otokov. Vse štiri države (Nizozemska v Evropi in trije otoki) skupaj sestavljajo Kraljevino Nizozemsko. Nizozemska je bila bogata kolonialna država in pomorska velesila v 17. stoletju. Bila je tudi središče bančništva, industrije in umetnosti. Po drugi svetovni vojni se je njihova industrija še okrepila. Naravnih surovin država ravno nima, razen zemeljskega plina, v Evropi je druga po količini zaloga, takoj za Norveško. Ne glede na to, da nimajo veliko kmetijskih površin, pa je pri njih zelo pomembno poljedelstvo. Poznani so predvsem po tulipanih, pomembni so žito, krompir in ostale vrtnine. Poleg tulipanov Nizozemsko enačimo tudi z mlini na veter (za pravo doživetje je priporočljiv ogled parka Kinderdijk), kanali, coklami, sirom (adamec in gavda izhajata iz Nizozemske), kolesi in urejenimi kolesarskimi potmi (Nizozemci so veliki ljubitelji koles), pivom (ena najbolj poznanih pivovarn je zagotovo Heineken), slikovito pokrajino, mostovi, z Vincentom van Goghom, Rembrandtom, nogometom ... Poznani so tudi po mestih Amsterdam (glavno mesto), Haag (administrativno središče s sedežem vlade), Rotterdam (največje pristanišče in naftno prečrpališče), Utrecht in še bi lahko naštevali ... Kaj pa hrana? Njihova tradicionalna jed je hering – surova marinirana riba, dobro poznane so

tudi, tako imenovane, ulične dobrote: bitterballen (ocvrte mesne kroglice), kibbeling (ocvrte ribe), stroopwafel (vafelj, sestavljen iz dveh tankih slojev pečenega testa, v sredini pa je karameli podoben sirup), poffertjes (mini palačinke) ... Na njihovo kulinariko so zelo vplivale druge države, saj je bila, kot že omenjeno, kolonialna država. Njihova tradicionalna hrana so še krompir, sir, zelenjava, klobase, slaniki, losos in tudi druge ribe, meso in še bi lahko naštevali. Njihove tipične sladice so »speculaasi«, mini palačinke (poffertjes), oliebolle (sladice, podobne našim krofom).

Zdrobov puding s prelivom iz jagodičja

Sestavine

Nadev

Za zdrobov puding:

- 1 liter mleka
- 100 g polnozrnatega zdroba
- 75 g sladkorja
- 1 čajna žlička naribane limonine lupinice

Za preliv iz soka:

- 1 steklenica soka iz rdečega ribeza
- 1 čajna žlička koruznega škroba
- 1 cimetova palčka
- 1 zvezdni janež
- ½ čajne žličke naribane limonine lupinice
- 75 g sladkorja

Priprava

Puding

Model(-e) za puding napolnimo s hladno vodo in damo na stran. Mleko z malo limonine lupinice nalijemo v kozico in počasi vremo, da se aroma limone v mleku razpusti. Sladkor zmešamo z zdrobom. Med mešanjem damo zmes v vrelo mleko in ob nenehnem mešanju kuhamo še 3–4 minute. Iz modela za puding zlijemo vodo in v moker model vlijemo zdrob. Pokrijemo s folijo za živila, pustimo, da se ohladi, nato pa puding še naprej ohlajamo v hladilniku približno 2–3 ure. Preliv iz soka V kozico nalijemo 100 ml vode, dodamo zvezdni janež, cimetovo palčko, lupino limone ter zavremo. Nato dodamo sok, mešano jagodičje ali jagode in sladkor. Preliv naj nežno vre, da se poveže s koruznim škrobom (ki smo ga nežno vmešali v vodo). Pustimo, da se ohladi.

Postrežemo

Puding iz modelov obrnemo na krožnik. Iz preliva odstranimo začimbe in ga prelijemo prek pudinga.

Veronika Braune Kozjek, dr. med.; Klinika za infekcijske bolezni in vročinska stanja, UKC Ljubljana

Gripa: kako nevarna je v resnici in kako se pred njo zaščititi

Gripa je nalezljiva virusna okužba dihal, ki vsako leto prizadene precejšen del prebivalstva. Za gripo lahko zbolijo tudi zdravi, delovno aktivni ljudje, še nevarneje pa je, če oboleli gripo prenesejo na bližnje, ki so zaradi starosti ali osnovnih bolezni podvrženi težjemu poteku bolezni z mnogimi zapleti ali celo smrti. Najučinkoviteje se pred gripo zaščitimo z vsakoletnim cepljenjem, ki je varno in dobro dostopno.

KAJ JE GRIPA

Gripa ali influenza je nalezljiva bolezen, ki jo povzročajo virusi. Pojavlja se vsako zimo in prizadene velik del populacije. Izraz influenza izhaja iz grškega jezika in dobesedno pomeni vpliv, najverjetneje zaradi vpliva na življenje velikega števila ljudi, ki za njo zbolijo. Gripa se pri zdravih ljudeh po navadi izrazi kot teden trajajoče obolenje. Bolniki imajo visoko vročino, bolečine v žrelu, mišicah in sklepih, hud glavobol in suh kašelj; oboleli za gripo so utrujeni, šibki in se splošno slabo počutijo, oslabelost pa lahko traja še nekaj tednov in celo mesecev. Pri nekaterih ljudeh ima gripa težek potek; nosečnice, dojenčki, starejši ljudje, ljudje s kroničnimi boleznimi, kadilci, debele osebe, včasih pa tudi popolnoma zdravi ljudje lahko zaradi gripe celo umrejo. Najpogostejši zapleti so pljučnica, poslabšanje kronične bolezni, kot je na primer astma, vnetje srčne mišice ali srčne vrečke ter vnetje možganov oziroma encefalitis.

Pomembno je vedeti, da gripo povzročajo virusi, zato antibiotiki na bolezen ne vplivajo.

IZ ZGODOVINE

Gripa ni novodobna bolezen, relativno novo je le cepljenje, ki nas proti gripi uspešno zaščiti. Prvič je to bolezen opisoval že Hipokrat, skozi zgodovino pa se je pojavljala v izbruhih, ki so pomorili precejšen del svetovnega prebivalstva. Posebej črno obdobje v zgodovini gripe predstavlja »španska gripa«; pandemija (epidemija, ki zajame več celin) je razsajala med letoma 1918 in 1919 ter je bila smrtonosnejša od sočasne prve svetovne vojne. Umrlo naj bi 20 do 100 milijonov ljudi. **Kljub imenu španska gripa ni izvirala iz Španije; začela se je na podeželju Združenih držav Amerike**, v Evropi pa so se prvi primeri pojavili v francoskem Brestu in se od tam hitro razširili po celine. Ime španska izvira iz preprostega dejstva, da so novice o morilski gripi prihajale iz Španije; v prvi svetovni vojni je bila le-ta namreč nevtralna, zato so lahko španski mediji o gripi svobodno poročali.

ZAŠČITA PROTI GRIPU

Gripa je zelo nalezljiva bolezen, za katero vsako leto zbolijo 10–20 % prebivalcev. Virus gripe se namreč prenaša s kužnimi kapljicami, ki nastajajo pri kašljanju, kihanju, govorjenju ter jih v bližini obolelega lahko vdihnemo ali pa jih s površin (npr. kljuk, telefonskih slušalk) z rokami prenesemo v usta, nos ali oči. Pred okužbo se lahko zaščitimo z dobro higieno rok, doslednim izogibanjem obolelim, **daleč najučinkovitejša zaščita pa je cepljenje.**

Kako varno je cepivo

Cepivo proti gripi je mrtvo cepivo, kar pomeni, da vsebuje inaktivirane, tj. uničene delce virusov gripe. Cepivo ne more povzročiti bolezni, ampak spodbudi imunski sistem našega telesa, da izdelata zaščitna protitelesa proti virusu gripe. V Sloveniji je letos na voljo cepivo, ki je sestavljeno iz dveh sevov virusa gripe oz. influence B in dveh sevov influence A (tako imenovano tetravalentno cepivo). Vsako leto bolezen povzročajo različni podtipi virusa, zato je cepivo vsakič pripravljeno iz sevov, za katere predvidevajo, da bodo krožili v prihajajoči sezoni. Cepljenje nas torej zaščiti pred štirimi različnimi mogočimi povzročitelji bolezni, namige, kateri sevi bodo to zimo krožili med nami, pa razvijalci cepiva pridobijo z opazovanjem sezone gripe med poletnimi meseci, ko je gripa v polnem zamahu na južni polobli Zemlje. Zaščita proti

Smrtonosna španska gripa je terjala več življenj kot prva svetovna vojna. (Wikipedija)

gripu se ne vzpostavi takoj; po cepljenju telo izdelata zadostno količino protiteles po približno dveh tednih, v vmesnem času pa smo še vedno dovzetni za virus gripe in lahko zbolimo, če z virusom pridemo v stik.

Za koga je cepljenje priporočljivo

Cepljenje priporočamo prav vsem prebivalcem, posebno pa ogroženim skupinam; to so starejši od 65 let, otroci od šestih mesecev do drugega leta starosti, kronični bolniki in nosečnice. Čeprav ne spadate v ogroženo skupino, je cepljenje vseeno smiselno opraviti. S cepljenjem proti gripi lahko namreč preprečite okužbo in tako gripe ne prenesete na domače, prijatelje ali sodelavce; morda je kdo izmed njih kronični bolnik s sladkorno boleznijo, nekdo čaka na operacijo, ki bo zaradi gripe prestavljena, okužite lahko tudi nosečnico, katere življenje je ob prebolevanju gripe lahko resno ogroženo.

Kje se lahko cepite proti gripi

Proti gripi se lahko cepite pri osebem zdravniku ali na območnih enotah Nacionalnega inštituta za javno zdravje. Cena cepljenja proti gripi znaša 14 EUR, za kronične bolnike in starejše od 65 let pa 7 EUR. Ker je gripa tik pred vrati, vrh sezone pa bo glede na pretekla leta dosegla januarja ali februarja, je cepljenje smiselno opraviti med oktobrom in decembrom; za razvoj primerne obrambe telo potrebuje približno dva tedna.

KADROVSKA SLUŽBA ETI PONOVRNO OBVEŠČA: VSI KI BOSTE TO ZIMO PRINESLI POTRDILO, DA STE SE CEPILI PROTI GRIPU, BOSTE PREJELI PRILožNOSTNO DARILLO. TO JE DVE MAJICI IZ AKCIJE "Z GIBANJEM DO ZDRAVJA."

Helena Odlazek, predsednica PIGD ETI Izlake

Dejavnosti gasilcev PIGD ETI Izlake v letu 2018

16. februarja 2018 smo imeli 54. redni občni zbor članov, na katerem smo najprej polagali račune za preteklo leto, sledile so volitve organov PIGD ETI Izlake za mandatno obdobje 2018–2023. Izvolili smo novo – staro vodstvo društva in nove organe PIGD ETI Izlake.

Tretje leto zapored je bila v organizaciji GZ Zagorje izvedena prireditev »Z roko v roki« v soboto, 10. marca, v Športni dvorani Zagorje. Na ta dan se gasilci spomnijo na žene, dekleta, matere in gasilke, ki praznujejo 8. marec, ter se na ta način zahvalijo za opravljeno delo in za podporo gasilcem. Srečanja se je udeležilo 12 gasilk in gasilcev.

Letos je bila dolga zima, tako da smo tradicionalno, 9. spomladansko čiščenje izvedli v soboto, 14. aprila. Udeležilo se ga je 25 članov društva in čistilke. Očistile so se transportne poti, parkirišča, platno obeh šotorov, zgornji plato, stopnišča, zelenice, struga potoka Medija in obrezala drevesa.

V aprilu je bilo izvedeno »praktično preverjanje usposobljenosti za delo z absorberji« za gasilce, vzdrževalce, skladiščnike in voznike viličarjev. Izvajalec je bil predstavnik podjetja EKOM, d. o. o.

V soboto, 16. junija, so se članice B udeležile 20. memoriala Francija Bregarja in 8. tekmovanja PGD Tirna, na katerem so zasedle odlično 2. mesto. Čestitke članicam za dosežen rezultat, njihovo prizadevnost in prosti čas, ki ga namenjajo gasilstvu.

2. julija smo se udeležili 26. Vrtačnikovega memoriala v Šentlambertu, tako ženska kot moška ekipa. Gasilska tekmovanja se organizirajo in izvajajo za preverjanje in pridobitev strokovne in fizične sposobnosti gasilcev, za preverjanje psihofizične in strokovne usposobljenosti operativnih gasilcev, za spoznavanje in utrjevanje medsebojnih odnosov ter izmenjavo izkušenj. Gasilska tekmovanja spadajo med strokovno in praktično izobraževanje gasilcev.

Da pa ne špricamo samo na intervencijah, vajah, smo dokazali v soboto, 23. junija, ko je na skupno pot s svojim izbrancem stopila naša gasilka Barbi Medija zdaj Jenko. Na njuno skupno pot smo ju pospremili po gasilsko – poškopili smo ju s šestimi gasilskimi curki in jima zaželeli srečno na njuni skupni življenjski poti.

2. julija smo se udeležili slavnostne akademije ob 110. obletnici ustanovitve PGD Zagorje mesto, ki je potekala v Delavskem domu v Zagorju. PGD Zagorje mesto je najstarejše gasilsko društvo v zagorski dolini, na podlagi razvoja mesta z njegovo širšo okolico in potreb po požarni varnosti je bilo ustanovljenih še 15 društev, z zaprtjem Rudnika Zagorje se je IGD Rudnik priključilo ravno PGD Zagorje mesto.

Mesec požarne varnosti je čas, ko se gasilci odpravimo na strokovno ekskurzijo. Letos nas je pot popeljala na Štajersko in Koroško. Odpeljali smo se v Maribor, kjer so nam poklicni gasilci predstavili svoje delovanje in opremo. V nadaljevanju smo si ogledali stari del Maribora in se odpeljali v Pustolovski park Betnava, kjer smo preizkusili svoje psihofizične sposobnosti. Odpeljali smo se v Dravograd, prenočili in si naslednji dan ogledali najprej dvorec Bukovje v Dravogradu, nato so nam v »Hiši mojstrovin Perger« v Slovenj Gradcu predstavili svojo zgodbo in čudovite izdelke iz medenega testa, sveče ter ostale dobrote, narejene na tradicionalni način od leta 1747 z veliko ljubezni in naravnimi sestavinami. Na kosilo in ogled smo se odpravili na turistično kmetijo Klančnik, se okrepčali z njihovimi domačimi dobrotami in odšli na vožnjo s turističnim vlakcem do njihovega lovskega muzeja. Na poti domov smo se ustavili na Velenjskem jezeru.

Leto je bilo pestro in zanimivo, k sreči ne na intervencijah, temveč na slovesnostih, ki smo jih praznovali člani. V novo, 6. desetletje je stopil nekdanji dolgoletni predsednik Ivo Klančičar, med abrahamovce sva bila sprejeta Helena Odlazek in Albin Poznajelšek, med štiridesetletnike pa je stopila Barbi Jenko.

Leto 2018 se izteka in je tudi čas za zahvalo vsem, ki ste se udeležili katerega koli dogodka, z željo na pripravljenost za sodelovanje tudi v prihodnje.

V svojem imenu in v imenu članov PIGD ETI Izlake želimo vsem zaposlenim zdravo, srečno, uspešno, predvsem pa zadovoljno leto 2019.

Z gasilskim pozdravom »Na pomoč!«

38 | BEREMO SKUPAJ

Melita Klemen

Knjiga Genialna prijateljica avtorice Elene Ferrante

Že kot otrok sem oboževala knjige. Zelo rada sem imela ure, ko so mi prebirali pravljice, ki sem jih že, tako mimogrede, znala na pamet. Vedno znova sem si predstavljala, da sem princeska, ki jo na koncu reši princ, ali junakinja, ki reši vse po vrsti. Domišljija je delala na polno!!! Zato so knjige tako zelo pomembne, saj z njimi že kot otroci razvijamo svojo domišljijo. Z leti, ko sem odrasčala, so z mano seveda odrasčale tudi knjige. Enkrat bolj, drugič manj zavzeto sem prebirala raznovrstne knjige. Nekatere so pustile večji, nekatere manjši vtis.

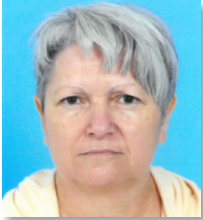
Ko sem pred dobrim letom, od zelo dobre prijateljice, dobila za rojstni dan knjigo Genialna prijateljica avtorice Elene Ferrante, pa sploh nisem pričakovala, da me bo katera koli knjiga kdaj lahko tako prevzela, kot so me prevzele pravljice, ko sem bila še otrok. **Vedela sem, da je knjiga zelo dobra, nisem pa vedela, da je preprosto genialna** – no vsaj zame je bila in je še vedno.

Knjiga Genialna prijateljica je del niza knjig (tetralogije) iste avtorice, pravijo mu tudi Neapeljski cikel, ki opisuje življenje dveh prijateljic in njuno družčino skozi njihovo življenje. Avtorica Elena Ferrante je italijanska pisateljica, katere identiteta ni znana, saj piše s psevdonimom. Tako je tudi zgodba postavljena v Italijo, natančneje, v Neapelj, in sicer v čas po drugi svetovni vojni. Glavni junakinji sta Elena, ki zgodbo tudi pripoveduje, in Lila, ki je njena genialna prijateljica. V prvi knjigi spoznamo njuno otroštvo, tja do 16. leta. V knjigi je opisano tedanje življenje povprečnega človeka v revnejšem predmestju Neaplja. Otroci, ki izhajajo iz delavskih družin, družin obrtnikov, posojevalcev denarja ..., se vsak po svoje prebijajo skozi življenje. Iz knjige lahko razberemo socialno stanje žensk, pri katerih so bile klofute nekaj čisto običajnega, šolanje otrok, kjer so seveda imeli prednost fantje pred dekleti, ne glede na to, kako genialne so bile – starši (predvsem očetje) preprosto niso videli pomena nadaljnega šolanja deklet. Družba je bila naravnana na to, da največ šteje denar, kar je bilo tudi nekakšno zagotovilo varnosti. Prijateljici, ki sta si značajsko zelo različni, se dejansko skozi zgodbo dopolnjujeta, hkrati pa tudi predstavljata izziv ena drugi po drugačnem življenju. Večkrat tudi, predvsem po zaslugi Lile, ki je drznejša in tudi temperamentnejša, zaideta v težave, ki so sicer manj pomembne. Ena drugi predstavljata neke vrste zaščito, pobeg pred realnim svetom, pred revščino. Obe sanjata o boljši prihodnosti, medtem ko se ukvarjata s šolo, prvimi simpatijami in življenjem v revnem predmestju na splošno. Prva knjiga se konča z dogodkom, ki predstavlja prelomnico za obe dekleti – z Lilino poroko, kar zanjo predstavlja tudi novo življenje, pobeg pred revščino, medtem ko Elena nadaljuje šolanje, saj je ena izmed najboljših učenek na šoli. Zgodba, ki te dobesedno posrka vase, se konča tako, da bralec komaj čaka nadaljevanje zgodbe.

Če bi me nekdo vprašal, zakaj je knjiga tako dobra, še sama ne bi znala dobro odgovoriti na to vprašanje. Mogoče ravno zato, ker te z načinom pisanja preprosto ponese v neki drugi čas, kjer dejansko spoznaš tisti znani italijanski temperament, stisko ljudi, upanje v boljši jutri, v boljše življenje, prebijanje skozi življenje, dejstvo, da če si se rodil reven, boš verjetno tudi kot reven umrl ... Tako da, ja, definitivno jo priporočam tudi drugim v branje ... :)

Marinka Kovač

V novembru in decembru 2018 so se upokojili . . .

Zlatiborka ZLATKOVIĆ

ETI PROPLAST, d. o. o., Montaža Kamnik, kompletirka z omejitvami
40 let delovne dobe v ETI-ju

Mitja MIKELJ

ETI, d. o. o., El Izlake, delavec v proizvodnji z omejitvami
41 let in 3 mesece delovne dobe,
od tega 21 let in 7 mesecev v ETI-ju

Dragica SEŠLAR

ETI, d. o. o., El Izlake, delavka v proizvodnji
41 let in 3 mesece delovne dobe v ETI-ju

Milan BENKO

ETI PROPLAST, d. o. o., Montaža Izlake, upravljavec strojev
40 let delovne dobe,
od tega 20 let in 6 mesecev v ETI-ju

Vesna PADARIĆ

ETI, d. o. o., El Izlake, delavka v proizvodnji
40 let delovne dobe v ETI-ju

DIALOG

ZA NAŠE NERAZUMEVANJE JE SKORAJ
VEDNO KRIVO POMANJKANJE DIALOGA.
DIALOG NI NE RAZPRAVLJANJE NE SOOČENJE IDEJ,
TEMVEČ ISKANJE RESNICE MED DVEMA ALI VEČ OSEBAMI.

DRUG DRUGEGA POTREBUJEMO IN SE DOPOLNJUJEMO,
KER IMAMO KAJ DATI IN PREJETI,
KER LAHKO VIDIM, ČESAR DRUGI NE MOREJO,
IN ONI MOREJO VIDETI ČESAR JAZ NE VIDIM.

KO SE POJAVI NAPETOST, POTREBUJEM SKROMNOST,
DA NE BOM ZA VSAKO CENO VSILJEVAL SVOJE RESNICE
IN NAPADAL RESNICO DRUGEGA,
DA BOM ZNAL OB PRAVEM TRENUTKU MOLČATI,
DA BOM ZNAL ČAKATI, DA BO DRUGI DO KONCA RAZLOŽIL SVOJO
RESNICO.

POTREBNA JE MODROST, DA RAZUMEMO,
KAKO NOBENO ČLOVEŠKO BITJE NE MORE DOUMETI VSE RESNICE
IN KAKO NI ZMOTE ALI NAPÄČNEGA MNENJA,
KI NE BI VSEBOVALO NEKAJ RESNICE.

POTREBNA JE ZDRAVA PAMET, DA UVIDIM MOŽNOST,
DA SEM SE MORDA ZMOTIL GLEDE KAKŠNEGA VIDIKA RESNICE,
DA ME BO OBOGATILA RESNICA DRUGEGA.

POTREBNA JE VELIKODUŠNOST, DA BOM PRIZNAL,
KAKO TUDI DRUGI POŠTENO IŠČEJO RESNICO IN
DA BOM BREZ PREDSDOKOV IN DOBROHOTNO GLEDAL NA
MNENJA DRUGIH.

(IGNACIO LARRANAGA)

GESLO JE NA POLJIH S ŠTEVILKAMI	ZELO DROBEN NA-PLAVLJEN PESEK	ZANIČLJIV NAZIV ZA AZIJCA	PRIPRAVA ZA TKANJE	ANALIZA Z UPORABO JODOVIH RAZTOPIN	INDONEZ. OTOČJE PRI NOVI GVINEJI	OBLIKA IMENA ŽIVOJIN	VKLJUČIT. PRI UGO-TAVLJANJU ŠTEVILA	RADO ČASL	NASLADA, SLAST	OVČJI SAMEC	ŠVEDSKA PLEMISKA RODBINA	NEZNANI LETEČI PREDMET	GEOMETR. TELO, DVAJ-SETEREC	STOLNA CERKEV
NAŠ NEKDANJI ALPSKI SMUČAR						1								
ŽENSKA, KI SI PRISVAJ. PLOD. TU-JEGA DELA		14												
CESTNI ALI ŽELEZN. MOST ČEZ GLOBEL							TRINOŠ. NEKD. IT. POLITIK (PIETRO)					11		
UNESEK, UPADEK				6	ANTIČNO IME NINA, KRAJA PRI ZADRUJ							(KO)ZE DELAVEC PRI STIS-KALNICI		
NAJMANJ-ŠI DELEC PRVINE					VOHALNI ORGAN	BARVA KO-ŽE, POLT GOSTIL-NIČARKA				AFRIŠKA DRŽAVA (GL. MESTO NAIROBI)	PLOD, SADEŽ			
ISTA ŠTEVILKA POMENI ISTO ČRKO	ŽENSKA, KI KAJ POVEZUJE	LASTNOST UBOGLJI-VEGA	UNIKAT. IME VEČ NAŠIH KRAJEV								KATRAM	17		
UNIČE-VANJE		9				12					RADIJSKA MODERA-TORKA BAŠ			
POLKOVNIK V NEMŠKI VOJSKI							FLEMING AMERIŠKI FILMSKI JUNAK				KURIR, OD-POSLANEC SREČKO KOSOVEL			3
VPREŽNA GOVEDA					IVO BAN			SLAD-KORNA BOLEZEN	ŽAREČ DELEC LASTNOST IKRAVEGA					
ATENSKI KRALJ. TE-ŽEJEV OČE V GR. MIT.			2		RADIJSKA DELAVKA ŽELEZOV OKSID			15					LASTNIK	ŠARA, ROPOTIJA
ZORAN LUBEJ				SVET. OB S. TEČAJU SL. NOGOM. DRUŽINA							KRAJŠA OBLIKA IMENA FRIDOLIN			
DROG NA VOZU, RUDO				SPELEOLOG STARO ULIČNO GLASBILO					16	ZAPRT DRUŽBENI SLOJ	SMUČAR. SKAKALKA KLINEC		5	
IT. PEVEC (CLAUDIO, 1926-1987)					8	ANTIČNO RAČUNALO						DEL CEVOVODA		
KRAJ PRI KOBARIDU (ANAGRAM SAVA)		7			PREBI-VALEC AONIJE, AONEC	REKA V SANKT PETER-BURGU					VRSTA HRASTA	TOMAŽ LORENZ OČKA, ATEK		
PRITOK SAVE PRI SISKU NA HRVAŠKEM						NACE SIMONČIČ	POKRAJINA V SREDNJI ITALIJI (IZVIRNO)							
ŽLAHTNI PLIN (ZNAK Xe)				13			STROKOV-NJAK ZA LEPO-ZNANSTVO		10				4	
RIMSKO IME ZA TROJANE							STARIKAVO DREVO							
1	2	3	4	5	6	7	8	5	9	10	11	2	12	13
6	14	15	16	8	7	6	13	6	7	6	3	2	17	6

V naše uredništvo je prispelo 164 izpolnjenih gesel, pravilno geslo se je glasilo: »**VREME VINOTOKA JE APRILU ZA POROKA**«

Računalniški žreb je določil, da nagrade prejmejo naslednji reševalci:

1. nagrada: **Polde Ostrožnik**: 7-dnevno bivanje v počitniškem objektu ETI v prostem terminu
2. nagrada: **Magda Palčič**: Velika brisača ETI
3. nagrada: **Alojz Grošelj**: Nahrbtnik ETI
4. nagrada: **Kim Kurež**: Dežnik in USB ključ ETI
5. nagrada: **Anton Drečnik**: Majica ETI

Vsem nagrajencem čestitke, ostalim tolažba za več sreče pri žrebu prihodnjč.

Za koriščenje prve nagrade se dogovorite z Jožetom Ključevškom (int. št. 219), praktične nagrade pa vas čakajo v prostorih marketinga. Rešitve tokratne križanke pošljite na e-naslov: sabina.pesec@eti.si ali v fizični obliki v kadrovsko službo, najkasneje do **3. 3. 2019**.